Đắk Lắk Cuối tuần

NĂM THỨ HAI
SỐ: 434
Ngày 22/11/2026

Tòa soạn: 23 Lê Duẩn, P. Buôn Ma Thuột
Điện thoại: 0262.3852383 - **Fax:** 0262.3810451
Email: toasoan.baodaklak@gmail.com
www.baodaklak.vn

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH ĐẮK LẮK - TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TỈNH ĐẮK LẮK

ĐƯA NGHỊ QUYẾT CỦA ĐẢNG VÀO CUỘC SỐNG

ĐẮK LẮK TRÊN HÀNH TRÌNH HỘI NHẬP VÀ MỞ RỘNG XUẤT KHẨU

TRANG 2+3

Đoàn công tác Đại sứ quán UAE khảo sát về tình hình chế biến, xuất khẩu sầu riêng tại một doanh nghiệp nông sản trên địa bàn xã Cuôr Đăng, tỉnh Đắk Lắk.
Ảnh: **Minh Chi**

Đẩy mạnh xuất khẩu - Động lực cho tăng trưởng kinh tế

Tạo điều kiện để doanh nghiệp vươn ra thị trường quốc tế

ĐẮK LẮK TRÊN HÀNH TRÌNH HỘI

Với lợi thế về nông nghiệp, thủy sản và công nghiệp chế biến, Đắk Lắk có nhiều tiềm năng mở rộng xuất khẩu. Để hàng hóa địa phương nâng cao sức cạnh tranh, tham gia sâu hơn vào thị trường quốc tế, tỉnh triển khai Chương trình Vươn ra thị trường quốc tế giai đoạn 2026 - 2030, hướng đến hỗ trợ doanh nghiệp (DN) nâng cao năng lực và mở rộng thị trường.

ĐẨY MẠNH XUẤT KHẨU
ĐỘNG LỰC cho tăng trưởng kinh tế

Khang Anh

Tận dụng hiệu quả lợi thế, tiềm năng sẵn có cùng những định hướng chiến lược bài bản, hoạt động xuất khẩu của Đắk Lắk không chỉ ghi nhận những con số tích cực mà còn tạo ra sức bật mới, đóng góp trực tiếp vào tăng trưởng kinh tế chung của tỉnh.

Tiềm năng phong phú, dư địa rộng mở

Đắk Lắk sở hữu nguồn nguyên liệu nông, lâm, thủy sản phong phú, như cà phê, sầu riêng, hồ tiêu, cao su, điều, sắn, dược liệu, gỗ rừng trồng, cá ngừ đại dương. Đây là điều kiện thuận lợi để phát triển công nghiệp chế biến gắn liền với vùng nguyên liệu và thị trường quốc tế. Bên cạnh đó, tỉnh còn có thế mạnh lớn về năng lượng tái tạo (điện gió trên bờ, ngoài khơi; điện mặt trời; điện sinh khối và điện rác) cùng hệ thống tài nguyên khoáng sản đa dạng phục vụ phát triển công nghiệp khai thác, chế biến và sản xuất vật liệu xây dựng.

Những lợi thế này là cơ sở quan trọng để thu hút đầu tư, đẩy mạnh chế biến sâu và nâng cao giá trị gia tăng cho sản phẩm. Hơn thế nữa, định hướng phát triển hạ tầng kết nối như: Cảng biển Vũng Rô, Bãi Gốc, khu thương mại tự do, hệ thống cảng cạn và Khu kinh tế Cửa khẩu Đắk Ruê… tạo động lực mở rộng kết nối logistics, giao thương giữa miền Trung - Tây Nguyên với thị trường quốc tế.

Sự nỗ lực của toàn tỉnh trong việc triển khai hoạt động xúc tiến thương mại và kết nối với các hệ thống phân phối trong, ngoài nước đã mang lại những kết quả tích cực. Trong 10 tháng năm 2026, kim ngạch xuất khẩu của tỉnh ước đạt hơn 2,5 tỷ USD (tăng 5,94% so với cùng kỳ năm trước), đạt 83,33% kế hoạch năm và vượt kịch bản hơn 2 triệu USD.

Đáng chú ý, nhiều mặt hàng chủ lực ghi nhận mức tăng trưởng khá cao như rau quả tăng 37,19%, cà phê tăng 7,4%, sợi dệt tăng 54,07% và thủy sản tăng 12,91%. Cán cân thương mại tiếp tục duy trì mức xuất siêu ấn tượng, ước đạt hơn 1,6 tỷ USD trong 10 tháng (tăng 1,86% so với cùng kỳ năm trước), với kim ngạch xuất khẩu gấp 2,69 lần kim ngạch nhập khẩu.

Xuất khẩu cá ngừ là một trong những thế mạnh của các doanh nghiệp khu vực phía Đông Đắk Lắk. *Ảnh:* N. Thanh

Với sự đồng lòng của lãnh đạo tỉnh, sự chủ động của ngành chức năng và quyết tâm vươn lên của cộng đồng DN, Đắk Lắk đang từng bước khẳng định vị thế vững chắc trên bản đồ xuất khẩu quốc gia, đóng góp tích cực và hiệu quả vào sự phát triển kinh tế chung của tỉnh nhà trong giai đoạn mới.

Một doanh nghiệp may xuất khẩu đầu tư dây chuyền hiện đại để đáp ứng các đơn hàng theo tiêu chuẩn quốc tế. *Ảnh:* N. Thanh

Theo Sở Công Thương, mục tiêu ước thực hiện cả năm 2026 là kim ngạch xuất khẩu đạt hơn 3 tỷ USD (tăng 9,85% so với năm 2025) và xuất siêu hơn 2 tỷ USD. Với kết quả đã đạt được cùng dư địa từ nông sản chủ lực, Đắk Lắk có cơ sở để về đích đúng hạn.

Cú hích từ Chương trình "Go Global"

Để tạo đà bứt phá dài hạn, tỉnh đã phê duyệt Chương trình vươn ra thị trường quốc tế (Go Global) giai đoạn 2026 - 2030. Mục tiêu là nâng cao toàn diện năng lực hội nhập kinh tế quốc tế cho DN, xây dựng hệ sinh thái hỗ trợ đồng bộ, đưa Đắk Lắk trở thành đầu mối xuất khẩu nông, thủy sản lớn của vùng Duyên hải Nam Trung Bộ và Tây Nguyên.

Mục tiêu giai đoạn 2026 - 2030, tăng trưởng kim ngạch xuất khẩu đạt bình quân 5 - 6%/năm, tổng kim ngạch xuất khẩu đạt 16 tỷ USD, trong đó các mặt hàng cà phê, rau quả, sầu riêng, hồ tiêu, thủy sản đóng vai trò chủ lực cùng tỷ trọng chế biến sâu và gia tăng mạnh mẽ. Tỉnh đặt mục tiêu hỗ trợ tối thiểu 300 lượt DN được đào tạo, tập huấn về hội nhập, đưa 2 - 3 DN đạt doanh thu xuất khẩu trực tuyến vượt mốc 1 triệu USD/năm qua các sàn thương mại điện tử quốc tế...

Trong giai đoạn 2026 - 2030 sẽ hỗ trợ tối thiểu 10 - 15 DN, cơ sở công nghiệp nông thôn đổi mới công nghệ, ứng dụng máy móc thiết bị tiên tiến để nâng cao năng lực chế biến, từng bước đáp ứng tiêu chuẩn xuất khẩu. Đồng thời giữ vững các thị trường truyền thống như Trung Quốc, Mỹ, EU, Nhật Bản; phát triển thành công từ 3 - 5 thị trường xuất khẩu mới tiềm năng thuộc khu vực Trung Đông, Nam Mỹ và các nước tham gia các hiệp định thương mại tự do thế hệ mới (CPTPP, EVFTA, RCEP, UKVFTA).

Về các giải pháp trọng tâm thúc đẩy hoạt động xuất khẩu, bà Nguyễn Thị Thu An, Giám đốc Sở Công Thương cho biết, tỉnh sẽ tập trung cải cách hành chính, hoàn thiện cơ chế hỗ trợ DN; xây dựng nền tảng thông tin nâng cao tư duy kinh doanh quốc tế; khuyến khích, hỗ trợ DN mở rộng thị trường, hợp tác quốc tế; thúc đẩy tham gia sâu vào chuỗi giá trị toàn cầu và đẩy mạnh thương mại số xuyên biên giới. Song song với đó, việc bảo đảm nguồn cung nguyên liệu ổn định (nhất là trong mùa thu hoạch cao điểm cuối năm), nâng cao chất lượng dịch vụ vận tải và logistics là những nhiệm vụ căn cơ để duy trì đà tăng trưởng xuất khẩu.

Nhiều DN cho rằng, để hiện thực hóa mục tiêu "Go Global", DN không chỉ đơn thuần bán sản phẩm thô mà đang nỗ lực dịch chuyển mạnh mẽ sang chế biến sâu, đầu tư công nghệ tiên tiến và chuẩn hóa mã vùng trồng, truy xuất nguồn gốc. Việc tỉnh phê duyệt chương trình vươn ra thị trường quốc tế là động lực lớn để DN tự tin mở rộng thị phần tại các thị trường khó tính như EU, Nhật Bản, Trung Đông.

Đắk Lắk Cuối tuần | 3
Số: 434 ngày 22/11/2026

NHẬP VÀ MỞ RỘNG XUẤT KHẨU

Tạo điều kiện để doanh nghiệp vươn ra thị trường quốc tế

Sản phẩm mắc ca của Công ty Cổ phần Damaca Nguyên Phương đã xuất khẩu ra thị trường quốc tế. *Ảnh:* K. Lê

Như Lan

Mở rộng thị trường xuất khẩu không chỉ là tìm kiếm đơn hàng mà còn đòi hỏi DN có đủ năng lực sản xuất, quản trị, xây dựng thương hiệu và đáp ứng các tiêu chuẩn quốc tế. Với Chương trình Vươn ra thị trường quốc tế giai đoạn 2026 - 2030, Đắk Lắk kỳ vọng hình thành hệ thống hỗ trợ đồng bộ, giúp DN tháo gỡ những hạn chế trong quá trình hội nhập, từng bước tiếp cận đối tác và tham gia sâu hơn vào chuỗi giá trị toàn cầu.

Nhận diện những điểm nghẽn

Theo ghi nhận trong 10 tháng năm 2026, hoạt động xuất nhập khẩu của tỉnh tiếp tục duy trì đà tăng trưởng khả quan. Đặc biệt, nhu cầu nhập khẩu nguyên liệu, máy móc, thiết bị phục vụ sản xuất, chế biến cho thấy hoạt động sản xuất, kinh doanh của DN tiếp tục có những chuyển động tích cực.

Tuy nhiên, đằng sau kết quả tăng trưởng, nhiều DN vẫn gặp khó khi tiếp cận thị trường quốc tế. Không ít DN nhỏ và vừa còn hạn chế về nguồn lực tài chính, công nghệ, nhân lực chuyên môn và khả năng tiếp cận thông tin. Việc tìm kiếm nhà nhập khẩu, xây dựng thương hiệu ở nước ngoài, đáp ứng tiêu chuẩn kỹ thuật, quy định về truy xuất nguồn gốc và tổ chức logistics cũng là những vấn đề cần được tháo gỡ.

Đối với DN xuất khẩu thủy sản, yêu cầu về chất lượng, an toàn thực phẩm, kiểm dịch, bảo quản và truy xuất nguồn gốc tác động trực tiếp đến khả năng duy trì đơn hàng. Theo ông Nguyễn Hưng, Giám đốc Công ty TNHH Nguyễn Hưng, các khâu từ kiểm soát nguyên liệu đầu vào, chế biến đến bảo quản đều phải đáp ứng quy định của nước nhập khẩu. Chỉ cần một khâu không bảo đảm, DN có thể gặp khó trong thông quan, ảnh hưởng đến tiến độ giao hàng và uy tín với đối tác. Trong khi đó, tiêu chuẩn của các thị trường ngày càng chặt chẽ, đòi hỏi DN thường xuyên đầu tư công nghệ, hoàn thiện quy trình sản xuất và nâng cao năng lực kiểm soát chất lượng. Đây vừa là áp lực về chi phí, vừa là điều kiện bắt buộc để duy trì đơn hàng và mở rộng thị trường xuất khẩu.

Trong khi đó, DN nông sản phải đáp ứng những quy định ngày càng chặt chẽ về vùng nguyên liệu, mã số vùng trồng, cơ sở đóng gói và trách nhiệm môi trường. Nếu thiếu thông tin hoặc chưa đủ năng lực chuẩn bị hồ sơ, tiêu chuẩn, DN có thể gặp khó ngay từ khâu tiếp cận thị trường.

Theo ông Lê Văn Vương, Giám đốc Công ty TNHH Sản xuất và Thương mại Vương Thành Công, để vượt qua khó khăn, DN cần tập trung nâng cao chất lượng, minh bạch sản phẩm thông qua truy xuất nguồn gốc, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của người tiêu dùng. Cùng với đó là phát triển nguồn nhân lực có chuyên môn, ứng dụng công nghệ vào sản xuất, kiểm soát hàng hóa và giao dịch quốc tế.

Ông Vương cho rằng, chi phí logistics đang là một trong những gánh nặng lớn đối với DN, nhất là lĩnh vực nông sản. Chi phí vận chuyển trong nước và quốc tế ở mức cao, có trường hợp vượt cả lợi nhuận, ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả sản xuất, kinh doanh. Do đó, DN mong muốn được hỗ trợ chuyển giao khoa học kỹ thuật, đào tạo nhân lực, tiếp cận nguồn vốn với chính sách phù hợp và có giải pháp giảm chi phí logistics để nâng cao sức cạnh tranh.

Những khó khăn này cho thấy, năng lực xuất khẩu không chỉ phụ thuộc vào chất lượng hàng hóa mà còn liên quan đến nhiều yếu tố trong toàn bộ quá trình sản xuất và lưu thông. Nếu không giải quyết được những điểm nghẽn về vốn, công nghệ, nhân lực và logistics, DN sẽ khó tận dụng cơ hội từ các hiệp định thương mại tự do cũng như những thị trường mới.

Hỗ trợ đúng nhu cầu

Để mở rộng thị trường quốc tế, DN không chỉ cần cơ hội tiếp cận đối tác mà còn cần được hỗ trợ tháo gỡ những khó khăn trong sản xuất, hoàn thiện sản phẩm và đáp ứng tiêu chuẩn của thị trường nhập khẩu. Vì vậy, điều cộng đồng DN kỳ vọng ở Chương trình Vươn ra thị trường quốc tế giai đoạn 2026 - 2030 là những chính sách thiết thực, có khả năng hỗ trợ xuyên suốt quá trình xuất khẩu, từ chuẩn bị nguồn hàng đến tìm kiếm và duy trì thị trường.

Theo Hiệp hội Doanh nghiệp tỉnh, trên địa bàn tỉnh hiện có hơn 20.000 DN, phần lớn là DN nhỏ và siêu nhỏ. Quy mô còn hạn chế khiến nhiều đơn vị gặp khó về nguồn lực tài chính, khả năng chống chịu và đầu tư mở rộng sản xuất. Hai nút thắt lớn là khó tiếp cận vốn tín dụng do thiếu tài sản bảo đảm và hạn chế trong mở rộng thị trường quốc tế vì thiếu thông tin, năng lực hội nhập.

Từ thực tế đó, cộng đồng DN kỳ vọng chương trình sẽ tập trung vào những hỗ trợ thiết thực, có thể tiếp cận và áp dụng được trong hoạt động sản xuất, kinh doanh. Trong đó, cần chú trọng cung cấp thông tin thị trường, đào tạo năng lực quản trị, hỗ trợ xúc tiến thương mại có trọng tâm và phát triển thương mại điện tử. Đồng thời tăng cường kết nối giữa DN với các cơ quan quản lý, tổ chức tín dụng và đối tác trong, ngoài nước.

DN mong muốn được tiếp cận nguồn thông tin chính thống, cập nhật về nhu cầu thị trường, quy định nhập khẩu và tiêu chuẩn chất lượng. Đối với DN nhỏ và vừa, việc tự tìm hiểu quy định của từng thị trường, đầu tư công nghệ, xây dựng thương hiệu hay tham gia các hoạt động xúc tiến thương mại quốc tế còn nhiều hạn chế do thiếu nguồn lực và nhân sự chuyên môn. Vì vậy, những hướng dẫn cụ thể về quy tắc xuất xứ, rào cản kỹ thuật, sở hữu trí tuệ, thanh toán quốc tế và các quy định liên quan đến xuất khẩu sẽ giúp DN chủ động hơn trong quá trình chuẩn bị và tổ chức hoạt động kinh doanh.

Song song đó, hoạt động xúc tiến thương mại cần tạo ra cơ hội kết nối thực chất với nhà nhập khẩu, nhà phân phối. Hiệu quả xúc tiến không nên chỉ được đánh giá qua số lượng hội chợ hay lượt kết nối mà cần thể hiện ở khả năng hình thành hợp đồng, duy trì quan hệ với đối tác và mở rộng thị trường tiêu thụ. DN cũng cần được hỗ trợ trong quá trình xây dựng gian hàng, quảng bá sản phẩm, hoàn thiện hồ sơ và xử lý đơn hàng trên các nền tảng thương mại điện tử xuyên biên giới.

Để chính sách đến đúng đối tượng, vai trò phối hợp giữa các sở, ngành, địa phương và tổ chức hội cần được phát huy. Sở Công Thương là cơ quan đầu mối triển khai chương trình; các đơn vị liên quan phối hợp thực hiện theo chức năng, nhiệm vụ. Việc rà soát nhu cầu, lựa chọn DN có tiềm năng và xác định nội dung hỗ trợ phù hợp với từng ngành hàng sẽ giúp hạn chế tình trạng hỗ trợ dàn trải, đồng thời tăng khả năng chuyển hóa chính sách thành kết quả cụ thể.

Với mục tiêu Đắk Lắk xuất khẩu đạt 16 tỷ USD vào năm 2030, yêu cầu đặt ra không chỉ là mở rộng quy mô mà còn nâng cao chất lượng và năng lực cạnh tranh của hàng hóa. Để hiện thực hóa mục tiêu này, các chính sách hỗ trợ cần được triển khai thường xuyên, sát nhu cầu từng ngành hàng, có đầu mối hướng dẫn và theo dõi kết quả. Khi những vướng mắc về vốn, công nghệ, tiêu chuẩn, thị trường và logistics từng bước được tháo gỡ, DN sẽ có thêm điều kiện mở rộng hoạt động xuất khẩu, đưa hàng hóa Đắk Lắk tham gia sâu hơn vào thị trường quốc tế.

NHỮNG TRANG SÁCH mở lối ước mơ

Nơi vùng biên còn nhiều khó khăn, sách trở thành người bạn thân thiết của các em học sinh trường nội trú; không chỉ giúp các em mở rộng kiến thức mà còn góp phần nuôi dưỡng tâm hồn, khơi dậy những ước mơ tương lai.

Quỳnh Anh

Đọc sách giúp học sinh thêm kiến thức phục vụ tốt việc học tập. *Ảnh:* Q. Anh

Mở cánh cửa tri thức

Trong khoảng thời gian nghỉ giữa các tiết học, nhiều học sinh Trường Phổ thông nội trú Tiểu học và THCS Ia Rvê thường tìm đến các tủ sách của nhà trường. Em chọn truyện, em tìm sách lịch sử, có em chăm chú đọc những cuốn sách về trí tuệ, sáng tạo. Những phút giải lao vốn dành để vui chơi, trò chuyện nay còn được các em lấp đầy bằng niềm vui khám phá tri thức.

Với Cao Trần Khánh Linh (học sinh lớp 9A), đọc sách đã trở thành thói quen được duy trì từ những năm đầu cấp THCS. Linh thường tìm đọc những cuốn sách về trí tuệ, sáng tạo, lịch sử. Trong số đó, bộ sách "Gieo hạt cùng vĩ nhân" để lại nhiều ấn tượng với em. Mỗi câu chuyện, mỗi nhân vật trong sách mang đến những điều mới mẻ, giúp cô học trò có thêm kiến thức và những suy ngẫm về cuộc sống.

Sau giờ học, Linh thường tranh thủ tìm một cuốn sách yêu thích để đọc. Với em, đó vừa là cách thư giãn, vừa là cơ hội tích lũy kiến thức, bổ trợ cho việc học tập. Linh chia sẻ: "Em thấy đọc sách rất bổ ích và ý nghĩa. Qua mỗi cuốn sách, em biết thêm nhiều điều mới, có thêm kiến thức phục vụ việc học tập".

Cũng từ niềm yêu thích ấy, Nguyễn Tuyết An (học sinh lớp 8B) đã tham gia câu lạc bộ đọc sách của trường từ nhiều năm nay. Không chỉ đọc sách, An còn thường giới thiệu cho bạn bè những câu chuyện hay, những nội dung bổ ích mà em khám phá được. Với An, niềm vui đọc sách sẽ trọn vẹn hơn khi những điều thú vị trong sách được chia sẻ và cùng nhau khám phá.

Ở Trường Phổ thông nội trú Tiểu học và THCS Buôn Đôn, những cuốn sách cũng trở thành người bạn gần gũi của nhiều học sinh. H Gia Ly Glan (học sinh lớp 5D) thường tìm đến thư viện để đọc sách, báo và tài liệu tham khảo. Với em, sách không chỉ giúp giải trí, bổ sung kiến thức phục vụ học tập mà còn khiến những khoảng thời gian xa gia đình không dài thêm.

Trong môi trường nội trú, nơi việc học tập, sinh hoạt và vui chơi diễn ra dưới cùng một mái trường, những trang sách góp thêm một khoảng không gian riêng để học sinh nuôi dưỡng sở thích, mở rộng hiểu biết và tìm thấy niềm vui sau những giờ học.

Gieo tình yêu sách từ những việc nhỏ

Để sách thực sự trở thành người bạn của học sinh, sự yêu thích ban đầu cần được nuôi dưỡng bằng một môi trường đọc gần gũi và những hoạt động phù hợp. Tại xã biên giới Ia Rvê, các thầy cô đã kiên trì thực hiện điều đó bằng những việc làm thiết thực.

Theo cô Nguyễn Thị Trâm, Phó Hiệu trưởng Trường Phổ thông nội trú Tiểu học và THCS Ia Rvê, trước khi sáp nhập, Trường THCS Nguyễn Thị Định (cũ) đã thành lập câu lạc bộ đọc sách từ năm 2023. Để duy trì hoạt động, nhà trường xây dựng nhóm Zalo và Fanpage, tạo không gian để học sinh giới thiệu sách hay, chia sẻ những nội dung bổ ích và lan tỏa niềm yêu thích đọc sách.

Hằng tuần, các em được khuyến khích quay video giới thiệu sách, kể chuyện dưới cờ, chia sẻ những điều tâm đắc với bạn bè. Nhà trường còn vận động học sinh cùng gia đình đọc sách, từng bước đưa thói quen đọc sách từ trường học về mỗi mái nhà. Những phần quà nhỏ được trao tặng nhằm động viên các em tích cực tham gia, mạnh dạn thể hiện suy nghĩ và chia sẻ những điều mình học được.

Từ nền móng đó, sau khi Trường Phổ thông nội trú Tiểu học và THCS Ia Rvê đi vào hoạt động, câu lạc bộ tiếp tục được duy trì, phát triển với hơn 50 thành viên. Đây là không gian để các em rèn luyện kỹ năng đọc, chọn lọc thông tin, phân tích nội dung và vận dụng kiến thức vào học tập, cuộc sống.

Cô Nguyễn Thị Trâm cho biết, nhà trường dự kiến tổ chức Ngày hội đọc sách với các hoạt động như xếp sách nghệ thuật, giới thiệu sách yêu thích và trao quà khuyến khích học sinh. Qua đó, các em có thêm cơ hội giao lưu, thể hiện khả năng, đồng thời truyền cảm hứng đọc sách đến bạn bè.

Còn tại Trường Phổ thông nội trú Tiểu học và THCS Buôn Đôn, việc xây dựng thói quen đọc sách được gắn với nhu cầu học tập, sinh hoạt của học sinh. Với 1.130 học sinh, trong đó có 136 em ở nội trú, nhà trường xác định thư viện là không gian quan trọng để các em tìm hiểu kiến thức, giải trí và phát triển khả năng tự học.

Cô Trần Thị Hằng, Phó Hiệu trưởng nhà trường chia sẻ, bên cạnh việc đầu tư nguồn sách, nhà trường luôn khuyến khích học sinh tận dụng thời gian ngoài giờ học để đọc sách, báo. Những cuốn sách không chỉ mang đến phút giây thư giãn mà còn mở ra cơ hội để các em tìm hiểu những lĩnh vực mới, bồi đắp vốn hiểu biết và hình thành năng lực tự học.

Từ những giờ đọc sách bình dị, những câu lạc bộ nhỏ hay những buổi giới thiệu sách dưới sân trường, tình yêu tri thức đang được gieo vào tâm hồn học trò vùng biên. Và từ những hạt mầm tri thức ấy, những ước mơ đang dần lớn lên, tiếp thêm niềm tin để các em tự tin học tập, trưởng thành.

Cô giáo như mẹ hiền

Kim Ái

Câu hát "Cô giáo như mẹ hiền" gợi nhắc về tình yêu thương, sự tận tụy của những người làm nghề giáo. Tình cảm ấy không chỉ hiện diện trên bục giảng, trong từng bài học mà còn được thể hiện qua những hành động bình dị, những nghĩa cử âm thầm, tình thương đôi khi được đánh đổi bằng cả cuộc đời.

Tình thương dành cho học trò là nỗi xót lòng khi nhìn những đứa trẻ co ro trong giá rét, để rồi các thầy cô giáo vùng cao, vùng biên giới sẵn sàng kêu gọi xin hỗ trợ từng chiếc áo, đôi dép cho các con. Những chiếc áo ấm mà các thầy cô giáo vận động hỗ trợ khoác lên người học trò giữa mùa đông mang lại không chỉ hơi ấm mà cả nụ cười hạnh phúc.

Đó còn là khoảnh khắc cô giáo Hoàng Thị Hiền ở Nghệ An không màng nguy hiểm lao theo ôm chặt và đẩy bé trai 2 tuổi vào vị trí an toàn khi phát hiện bé chạy ra đường đúng lúc chiếc xe tải đang lao tới. Trong khoảnh khắc sinh tử ấy, tình thương và trách nhiệm được thể hiện bằng hành động cứu người không chút do dự. Dù phải cắt bỏ chân phải, cô Hiền vẫn giữ tinh thần lạc quan, kiên trì tập vận động với mong ước sớm ngày hồi phục để trở lại trường lớp, tiếp tục gắn bó với công việc chăm sóc và dạy dỗ trẻ. Chính nghị lực và những giá trị mà cô tiếp tục lan tỏa sau biến cố đã để lại những bài học sâu sắc về tình yêu, sự hy sinh của một nhà giáo.

Đó còn là tình yêu nghề tha thiết đến mức dường như không bao giờ rời xa trang giáo án. Như cô Bùi Thị Mỹ (74 tuổi, quê Thanh Hóa) vẫn ngày ngày giải toán trong căn bếp củi của gia đình. Với chiếc bảng tạm và viên phấn trắng, những kiến thức Toán, Lý được nhắc lại đều đặn dù không còn học trò ngồi trước mặt. Ký ức về lớp học, học trò và những năm tháng đứng trên bục giảng của bà lan tỏa một tình yêu tri thức, sự tận tụy và một đời gắn bó với nghề giáo.

Tình yêu nghề giáo còn được tiếp nối bằng tinh thần đổi mới, sáng tạo và trách nhiệm của thế hệ nhà giáo trẻ hôm nay. Tháng 11 này, có 3 thầy cô giáo của tỉnh Đắk Lắk được vinh danh Nhà giáo trẻ tiêu biểu cấp trung ương. Dù công tác tại địa bàn vùng sâu, vùng xa Ea Súp, Krông Ana như cô giáo Vũ Thị Bích Lan, thầy Nguyễn Trọng Thành hay thầy giáo Nguyễn Hữu Hiếu của Trường Đại học Tây Nguyên, các thầy cô đều có nhiều nỗ lực trong công tác chuyên môn, chủ động tìm tòi sáng tạo trong giảng dạy, nghiên cứu khoa học và tích cực tham gia hoạt động đoàn, hội, phong trào thanh thiếu nhi.

Mỗi nhà giáo có một hành trình, một cách riêng để gắn bó và cống hiến cho nghề. Người trao cho học trò chiếc áo ấm giữa mùa đông, người không ngần ngại đối diện hiểm nguy để bảo vệ trẻ thơ, người vẫn miệt mài với những con số, trang giáo án khi đã rời xa bục giảng. Sự dìu dắt của thầy cô qua năm tháng học trò, qua những va vấp, chông chênh của tuổi dại giúp học trò hiểu thế nào là yêu thương, biết sống có trách nhiệm và biết trao đi những điều tốt đẹp. Dẫu không phải sự cống hiến nào cũng được ghi nhận bằng danh hiệu hay phần thưởng nhưng những giá trị tốt đẹp mà thầy cô trao truyền vẫn âm thầm ghi dấu trong cuộc đời mỗi học trò.

"Cô giáo như mẹ hiền" - phía sau những giai điệu ấy là biết bao câu chuyện cảm động về những người thầy, người cô đã dành tình yêu thương, sự tận tụy và những năm tháng đẹp nhất của cuộc đời mình cho học trò. Và có lẽ, món quà ý nghĩa nhất dành cho những người thầy, người cô trong ngày 20/11 không chỉ là những bó hoa, mà còn là sự trưởng thành, lòng biết ơn và những điều tử tế được tiếp nối...

Đắk Lắk Cuối tuần | 5
Số: 434 ngày 22/11/2026

Lặng thầm lan tỏa TÌNH YÊU ĐẮK LẮK

Hồng Chuyên

Từ những thước phim ghi lại sự kiện, đời sống thường ngày đến những vũ điệu hiện đại hòa cùng sắc màu thổ cẩm, nhiều người dân đang góp phần lan tỏa hình ảnh vùng đất, con người và những giá trị văn hóa đặc sắc của quê hương Đắk Lắk đến với cộng đồng theo một cách riêng.

Chị Đặng Thị Kim Oanh *(thứ hai từ trái sang)* **nhận Bằng khen của Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh.** *Ảnh:* **H. Chuyên**

Đưa hình ảnh Đắk Lắk đến triệu người xem

Tham gia đoàn xe bán tải chở sầu riêng diễu hành trong khuôn khổ Lễ hội Sầu riêng tỉnh Đắk Lắk lần thứ I năm 2026, chị Đặng Thị Kim Oanh, Phó Giám đốc Công ty TNHH Tâm Nguyên Phát đã ghi lại những khoảnh khắc đáng nhớ và chia sẻ trên Facebook cá nhân. Đoạn video nhanh chóng thu hút hàng triệu lượt xem, góp phần đưa hình ảnh lễ hội và sản vật đặc trưng của Đắk Lắk đến với đông đảo công chúng. Sự kiện này cũng ghi dấu kỷ lục Guinness thế giới về "Đoàn xe bán tải chở sầu riêng dài nhất thế giới".

Không chỉ tham gia diễu hành, chị Oanh còn đảm nhận vai trò Tổ trưởng Tổ hậu cần số 3 cùng các thành viên hỗ trợ bốc, trả sầu riêng, sắp xếp đội hình và điều phối xe. Dù thời tiết thất thường, lúc nắng gắt, khi mưa lớn, mọi người vẫn nhiệt tình, trách nhiệm, góp sức làm nên thành công của sự kiện. Đặc biệt, video ghi lại khoảnh khắc đoàn xe diễu hành nhận được nhiều lời khen ngợi và sự quan tâm của bạn bè trong nước, quốc tế. Nhiều người còn bày tỏ mong muốn đến Đắk Lắk, hòa mình vào không khí lễ hội và khám phá vẻ đẹp của vùng đất.

Chia sẻ về hành trình quảng bá hình ảnh địa phương, chị Oanh bày tỏ: "Tôi nghĩ mỗi người dân đều có thể trở thành một đại sứ quảng bá quê hương bằng những việc làm giản dị, từ chia sẻ hình ảnh đẹp, gìn giữ bản sắc văn hóa đến ứng xử văn minh, thân thiện. Chính những điều ấy sẽ góp phần lan tỏa hình ảnh Đắk Lắk nghĩa tình, giàu bản sắc đến với bạn bè gần xa".

Tình yêu dành cho vùng đất mình gắn bó còn được chị Oanh thể hiện qua những hoạt động sẻ chia với cộng đồng. Từ năm 2018, với vai trò thành viên Ban Chấp hành Hội Thiện nguyện Nắng Ấm Cao Nguyên, chị cùng các thành viên và nhà hảo tâm vận động xây dựng 5 căn nhà Tình thương, 3 công trình phụ cho người cao tuổi neo đơn; trao tặng 20 con bò giống giúp hộ nghèo phát triển sinh kế. Trong thời điểm bùng phát dịch COVID-19, chị tham gia tổ chức 8 chuyến xe chở lương thực hỗ trợ người dân TP. Hồ Chí Minh và kết nối các chuyến hàng cứu trợ đồng bào miền Trung bị ảnh hưởng bởi mưa lũ.

Trên cương vị Phó Giám đốc Công ty TNHH Tâm Nguyên Phát, đồng thời là hội viên Hiệp hội Doanh nhân Đắk Lắk, chị tiếp tục kết nối các nguồn lực, lan tỏa tinh thần sẻ chia và trách nhiệm với cộng đồng. Với những đóng góp trong công tác an sinh xã hội tại địa phương ấy, chị đã được Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh ghi nhận, tặng bằng khen.

Khi thổ cẩm hòa cùng vũ điệu hiện đại

Giữa không gian khoáng đạt của núi rừng Tây Nguyên, hình ảnh một cô gái trong trang phục thổ cẩm của các dân tộc thiểu số say sưa nhảy theo những giai điệu sôi động mang đến sự thú vị. Những hoa văn truyền thống hòa cùng các động tác khỏe khoắn, uyển chuyển, tạo nên sự giao thoa giữa văn hóa truyền thống và nhịp sống hiện đại.

Đó là hình ảnh của chị Trần Thị Kiều Oanh, huấn luyện viên Zumba và Strong Nation tại Buôn Ma Thuột, thường được biết đến với tên gọi Kiều Zumba. Bên cạnh công việc giảng dạy, chị còn tham gia biểu diễn, tổ chức các hoạt động cộng đồng và từng dẫn dắt những buổi tập thu hút hàng trăm người tham gia.

Là người Kinh nhưng từ nhỏ, chị Kiều Oanh đã có nhiều dịp gặp gỡ, gắn bó với đồng bào Êđê. Những bộ trang phục thổ cẩm với hoa văn độc đáo cùng nét sinh hoạt văn hóa buôn làng dần trở nên gần gũi, thân thuộc. Khi theo đuổi nghề dạy nhảy, chị tìm thấy cách riêng để chia sẻ tình cảm ấy qua những video kết hợp âm nhạc hiện đại, trang phục truyền thống và cảnh sắc Tây Nguyên.

Trong hành trình ghi lại những hình ảnh đẹp của Tây Nguyên, điều đọng lại với chị Kiều không chỉ là cảnh sắc thiên nhiên mà còn là tình cảm chân thành của người dân các buôn làng. Chị nhớ mãi cuộc gặp với một em nhỏ người Êđê ở buôn Jun, khu vực Hồ Lắk. Em hồn nhiên bày tỏ sự yêu thích những điệu nhảy trong trang phục thổ cẩm của chị và cho biết thường theo dõi các video trên Facebook, TikTok của nữ huấn luyện viên Zumba.

Những lần trở về buôn làng, chị được hòa mình vào nhịp sống thường ngày của bà con, cùng phơi lúa, hái rau rừng, trò chuyện bên nhà sàn. Khi biết chị muốn quay video, người dân nhiệt tình hỗ trợ, có người cho mượn chiếc gùi, trang phục truyền thống làm đạo cụ. Những trải nghiệm bình dị ấy càng thôi thúc chị lan tỏa vẻ đẹp văn hóa, con người Tây Nguyên qua từng điệu nhảy và những thước phim.

Trên mạng xã hội, các video của chị nhận được nhiều lời động viên, chia sẻ tích cực. Theo nữ huấn luyện viên Zumba, từ một bài nhạc vui hay bộ trang phục đẹp, người xem có thể tò mò tìm hiểu về hoa văn thổ cẩm, nghề dệt và những nét văn hóa đặc trưng của đồng bào dân tộc thiểu số. Vì vậy, chị luôn cố gắng giới thiệu đúng tên trang phục, địa điểm ghi hình, đồng thời mong muốn kết nối với các nghệ nhân, phụ nữ dân tộc thiểu số để chính họ kể câu chuyện văn hóa của cộng đồng mình. Và điều chị mong mỏi là bạn bè trong và ngoài nước khi xem những video ấy sẽ thêm yêu mến và muốn đến thăm Đắk Lắk.

Chị Đặng Thị Kim Oanh chia sẻ video về hành trình 525 xe bán tải chở sầu riêng, thu hút hàng triệu lượt xem. *Ảnh:* **H. Chuyên**

Góc nhìn

VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG

Hiểu để yêu, Trân trọng để gìn giữ

Vừa qua, một cuộc trò chuyện nhỏ với chủ đề "Hiểu về mẫu hệ Êđê" của TS. Lương Thanh Sơn, Chi hội trưởng Chi hội Văn nghệ dân gian (Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh), nguyên Giám đốc Bảo tàng tỉnh Đắk Lắk với các bạn trẻ đã gợi mở những trao đổi nhiều chiều về văn hóa.

Hồng Hà

Văn hóa truyền thống vẫn được giữ gìn trong những nếp nhà dài ở buôn Akô Dhông (phường Buôn Ma Thuột). *Ảnh:* **Nguyễn Gia**

Không bắt đầu bằng những định nghĩa hàn lâm, TS. Lương Thanh Sơn đặt câu hỏi ngược lại với người nghe: Khi nhắc đến mẫu hệ, các bạn nghĩ đến điều gì? Người phụ nữ, dòng họ, quyền lực hay quyền thừa kế?

Những câu trả lời ban đầu cho thấy mẫu hệ thường được hình dung như một mô hình xã hội trong đó phụ nữ nắm quyền quyết định, có tiếng nói chi phối trong gia đình và cộng đồng. Nếu chỉ hiểu như vậy, người ta dễ đồng nhất mẫu hệ với mẫu quyền, rồi nhìn nhận văn hóa Êđê qua sự đối lập giản đơn giữa nam và nữ. Theo TS. Lương Thanh Sơn, mẫu hệ trước hết là nguyên tắc tổ chức các mối quan hệ xã hội; muốn hiểu đúng phải đặt dòng mẹ trong toàn bộ mạng lưới thân tộc, từ hôn nhân, cư trú, tài sản, thừa kế đến trách nhiệm giữa các thành viên trong gia đình và cộng đồng.

Theo cấu trúc mẫu hệ Êđê, người đàn ông không mất đi vị trí xã hội khi về ở nhà vợ. Ngược lại, người đàn ông có những trách nhiệm cụ thể đối với gia đình vợ, từ lao động nuôi sống gia đình đến tiếp khách, tham gia nghi lễ và góp phần làm rạng danh dòng họ. Ở phía gia đình mình, người đàn ông cũng có vai trò quan trọng, nhất là trong quan hệ với chị em gái và con cháu thuộc dòng mẹ; đặc biệt là người cậu (có thể là anh hoặc em của mẹ). Ông cậu này có vị trí quan trọng trong việc tham gia quyết định những vấn đề liên quan đến hôn nhân, tài sản, hòa giải và chăm sóc con cháu.

Bên cạnh đó, mẫu hệ Êđê không đơn thuần là chuyện con cái sinh ra mang họ mẹ hay quyền, nghĩa vụ của đàn ông, phụ nữ mà ẩn trong đó còn có những mối liên kết với các giá trị văn hóa. Như nhà dài truyền thống - một kiến trúc độc đáo của đồng bào Êđê - không chỉ là nơi ăn ở mà còn là không gian sinh hoạt của đại gia đình mẫu hệ, nơi tiếp khách, tổ chức nghi lễ và duy trì các mối quan hệ giữa những thành viên thuộc dòng họ. Văn hóa mẫu hệ Êđê cũng được thể hiện rất rõ trong sử thi Đam San - một trong những kiệt tác văn học dân gian tiêu biểu nhất của đồng bào Êđê, khi chàng dũng sĩ Đam San, theo tục chuê nuê (nối dây) phải lấy H'Bí và H'Nhí. Nhà nghiên cứu văn hóa Linh Nga Niê Kđăm tóm tắt: "Đam San lấy H'Nhí, H'Bí thì anh sẽ được ngồi trên chiếu hoa, được tham dự vào chuyện mua voi, trâu bò, cồng chiêng; trở thành một tù trưởng dũng mãnh bởi vì quyền lực của nhà gái được truyền lại. Đam San được thay mặt vợ giao tiếp với thế giới bên ngoài song nếu anh muốn mua chiêng, mua ché, mua trâu, mua bò anh phải được vợ anh đồng ý. Vợ anh muốn đồng ý là phải ý kiến của Đăm Đei, tức là anh của H'Nhí, H'Bí".

Khi người Êđê kết hôn với người thuộc dân tộc khác, sinh sống trong môi trường khác hoặc tiếp nhận những tập quán mới thì việc duy trì các nguyên tắc mẫu hệ sẽ như thế nào? Và trước những thay đổi của đời sống hiện đại, đâu là giới hạn giữa tiếp biến văn hóa với nguy cơ đánh mất bản sắc? Đây là những câu hỏi được các bạn trẻ tiếp tục đặt ra trong cuộc trò chuyện, cho thấy nhu cầu được hiểu sâu hơn về văn hóa của cộng đồng mình và những cộng đồng xung quanh.

Theo TS. Lương Thanh Sơn, bảo tồn không có nghĩa là mọi tập tục đều bất biến, càng không đồng nghĩa với việc phải chấp nhận những thực hành gây tổn hại hoặc trái pháp luật. Chẳng hạn như tục chuê nuê, tục lệ này gắn với quan niệm duy trì dòng họ và trách nhiệm chăm sóc con cháu khi một người trong gia đình qua đời. Trong những hoàn cảnh cụ thể, việc người thân tự nguyện kết hôn để chăm sóc các cháu nhỏ có thể thể hiện tinh thần trách nhiệm, tình thương và sự gắn kết gia đình. Nhưng khi một tập tục trở thành sự ép buộc, không còn phù hợp với điều kiện sống hiện nay hoặc vi phạm pháp luật, việc điều chỉnh là cần thiết.

Mẫu hệ Êđê hôm nay đang biến đổi; cách đặt tên, hình thức thách cưới, không gian cư trú và việc thực hành một số nghi lễ đã có những điều chỉnh. Điều quan trọng là cần tiếp tục nghiên cứu xem nguyên tắc nào vẫn được duy trì, thực hành nào đang thay đổi và cộng đồng đang tái cấu trúc đời sống văn hóa ra sao. Bảo tồn văn hóa không phải là giữ nguyên mọi thứ, càng không phải xóa bỏ tất cả mà cần chọn lọc, phát huy những giá trị nhân văn và để văn hóa thích nghi với đời sống hiện nay; những điều không còn phù hợp cần được điều chỉnh trên cơ sở nhận thức của cộng đồng và pháp luật.

TS. Lương Thanh Sơn mong muốn các bạn trẻ sẽ nhìn nhận mẫu hệ Êđê với một góc nhìn khác: Tôn trọng sự khác biệt văn hóa của một mô hình cấu trúc xã hội không giống với các dân tộc phụ hệ khác; đồng thời, cũng không vì phong tục này mà đặt gánh nặng lên vai người phụ nữ, hãy tạo điều kiện cho phụ nữ phát huy được vai trò, khả năng của mình và hơn hết là sống hạnh phúc, vui vẻ. Muốn thực hiện được điều ấy, trước hết cần tránh thái độ định kiến, những cách đánh giá giản đơn hoặc phủ nhận truyền thống chỉ từ một vài biểu hiện chưa phù hợp.

Hiểu để yêu, trân trọng để gìn giữ và đủ nhận thức để thay đổi những điều cần thay đổi. Có lẽ, đó chính là cách để người trẻ không chỉ tiếp nhận văn hóa truyền thống như một phần nguồn cội, mà còn tìm thấy trong đó những giá trị có ý nghĩa với cuộc sống hôm nay.

Nhà dài đã gắn bó với đồng bào Êđê bao đời. *Ảnh:* **Nguyễn Gia**

Đắk Lắk Cuối tuần | 7
Số: 434 ngày 22/11/2026

Người trẻ trên "MẶT TRẬN SỐ"

Nhanh nhạy với công nghệ, đoàn viên, thanh niên đang trở thành lực lượng trực tiếp đưa các tiện ích số đến với người dân, khẳng định vai trò tiên phong trên "mặt trận số".

Anh Phương

Đoàn viên, thanh niên tham gia phiên livestream giới thiệu, quảng bá sản phẩm OCOP và đặc sản địa phương. *Ảnh:* A. Phương

Đưa kỹ năng số đến gần người dân

Thời gian gần đây, hình ảnh đoàn viên, thanh niên kiên trì hướng dẫn người dân sử dụng điện thoại thông minh, cài đặt và khai thác tiện ích trên ứng dụng VNeID, thực hiện thủ tục hành chính trực tuyến đã trở nên quen thuộc với người dân xã Krông Ana. Những việc làm tưởng chừng đơn giản ấy lại có ý nghĩa thiết thực với những người chưa quen sử dụng thiết bị thông minh. Anh Lê Vũ Thắng, Bí thư Đoàn xã Krông Ana cho hay, thông qua hướng dẫn của thanh niên, người dân từng bước biết cách tra cứu thông tin, sử dụng tiện ích số, thực hiện giao dịch trực tuyến và chủ động bảo vệ thông tin cá nhân. Qua đó, công nghệ dần trở thành công cụ phục vụ đời sống hằng ngày.

Không chỉ hướng dẫn sử dụng ứng dụng số, các bạn trẻ còn tham gia xây dựng các mô hình chuyển đổi số gắn với hoạt động kinh doanh tại cơ sở. Với mô hình chợ số, tiểu thương số, các đội hình hỗ trợ hộ kinh doanh tạo mã QR thanh toán, sử dụng công cụ bán hàng trên nền tảng số, nhận biết giao dịch thành công và phòng tránh giả mạo thanh toán. Bà Hoàng Thị Liễu, tiểu thương tại chợ Buôn Alê B (phường Ea Kao) chia sẻ: "Trước đây, khách mua hàng chủ yếu thanh toán bằng tiền mặt. Từ khi được đoàn viên, thanh niên hướng dẫn sử dụng mã QR, tôi có thêm cách nhận tiền thuận tiện, không phải lo chuẩn bị tiền lẻ hay thối lại tiền thừa. Ban đầu cũng chưa quen nhưng được hướng dẫn cụ thể nên giờ tôi đã biết cách sử dụng và kiểm tra tiền khách chuyển khoản".

Trong quảng bá sản phẩm địa phương, các đội hình thanh niên hỗ trợ chủ thể OCOP, hộ sản xuất, kinh doanh chụp ảnh, xây dựng nội dung giới thiệu và quảng bá sản phẩm trên nền tảng trực tuyến. Toàn tỉnh đã hỗ trợ số hóa, quảng bá 873 sản phẩm OCOP, sản phẩm địa phương; xây dựng 168 website giới thiệu sản phẩm, hộ kinh doanh, hợp tác xã và thanh niên khởi nghiệp.

Tại xã Tây Hòa, sau khi Điểm trưng bày, giới thiệu sản phẩm OCOP đi vào hoạt động, Đoàn xã phân công lực lượng thanh niên tham gia vận hành, quảng bá. Để kết nối người sản xuất với người tiêu dùng, Đoàn xã còn tổ chức các phiên livestream định kỳ giới thiệu, quảng bá đặc sản địa phương. Qua đó, đoàn viên, thanh niên trực tiếp trở thành những "đại sứ" quảng bá sản phẩm OCOP Tây Hòa bằng sự năng động, sáng tạo và khả năng tiếp cận các nền tảng số.

Anh Trần Văn Khoa, Chủ nhiệm Câu lạc bộ Thanh niên lập thân, lập nghiệp xã Tây Hòa cho biết: "Sau khi sản phẩm được công nhận OCOP, nhiều chủ thể vẫn gặp khó khăn trong mở rộng thị trường, nâng cao sức cạnh tranh. Vì vậy, các phiên livestream là cách làm thiết thực để đưa sản phẩm đến gần hơn với người tiêu dùng. Mỗi phiên, chúng tôi giới thiệu hơn 20 sản phẩm OCOP và sản phẩm đặc trưng của địa phương, giúp người xem tìm hiểu về nguồn gốc, đặc điểm và giá trị của từng sản phẩm".

Tiên phong trên không gian số

Một điểm đáng chú ý trong hoạt động chuyển đổi số của tuổi trẻ là việc chủ động tiếp cận công nghệ mới, nhất là trí tuệ nhân tạo (AI). Đoàn viên, thanh niên không chỉ ứng dụng công nghệ trong học tập, công việc mà còn được trang bị kỹ năng khai thác AI, nhận diện thông tin xấu, độc và phòng tránh lừa đảo trên không gian mạng.

Là thành viên đội hình tình nguyện số, anh Phan Vũ Lâm (Đoàn cơ sở VNPT Đắk Lắk) tích cực phối hợp với các địa phương tập huấn kỹ năng công nghệ cho người dân và thanh thiếu nhi. Anh cho biết, đội hình tổ chức các lớp hướng dẫn thanh, thiếu nhi ứng dụng AI trong học tập, tìm kiếm thông tin, để mỗi bạn trẻ sau khi tiếp cận kiến thức sẽ tiếp tục chia sẻ, trở thành tuyên truyền viên số trong gia đình và cộng đồng.

Hiện nay, các tổ chức cơ sở Đoàn toàn tỉnh đã xây dựng 692 mô hình điểm chuyển đổi số, triển khai 488 công trình, phần việc thanh niên. Các hoạt động tập trung vào hỗ trợ dịch vụ công trực tuyến, thanh toán không dùng tiền mặt, nâng cao kỹ năng số cộng đồng, quảng bá sản phẩm địa phương và ứng dụng công nghệ tại khu dân cư.

Tuy nhiên, chuyển đổi số là quá trình lâu dài, không thể chỉ đo đếm bằng số lượt hỗ trợ hay số lượng mô hình được xây dựng. Tiến độ, chất lượng hoạt động giữa các địa phương còn chênh lệch; việc số hóa, quảng bá sản phẩm OCOP, sản phẩm địa phương mới đạt 87,3% kế hoạch.

Anh Y Lê Pas Tơr, Phó Bí thư Thường trực Tỉnh Đoàn cho hay, không chỉ tập trung hoạt động cao điểm vào các chiến dịch, Tỉnh Đoàn xác định tiếp tục duy trì các đội hình "Thanh niên số", phát huy đoàn viên có kỹ năng công nghệ làm nòng cốt; nâng cao chất lượng phong trào "Bình dân học vụ số", để đưa công nghệ ngày càng gần hơn với đời sống.

ĐẠI ĐOÀN KẾT VÀ SỨC SỐNG VĂN HÓA TỪ KHU DÂN CƯ

Thúy Hằng

Những ngày này, tại nhiều khu dân cư, Ngày hội Đại đoàn kết toàn dân tộc gắn với Ngày Văn hóa Việt Nam (24/11) diễn ra trong không khí sôi nổi, ấm áp nghĩa tình. Với 1.546 thôn, buôn, tổ dân phố, ngày hội đang thu hút đông đảo cán bộ, đảng viên và nhân dân trên địa bàn tỉnh tham gia. Không chỉ cùng nhau ôn lại truyền thống 96 năm xây dựng và trưởng thành của MTTQ Việt Nam, ngày hội còn là dịp gặp gỡ, giao lưu văn hóa, gắn kết cộng đồng, lan tỏa tinh thần tương thân tương ái, khơi dậy ý thức trách nhiệm và phát huy sức mạnh đoàn kết trong mỗi khu dân cư.

Một điểm mới trong tổ chức Ngày hội Đại đoàn kết toàn dân tộc năm 2026 là việc gắn các hoạt động tại khu dân cư với Ngày Văn hóa Việt Nam. Đây không chỉ là sự phong phú thêm về nội dung, hình thức mà còn làm sâu sắc thêm ý nghĩa của tinh thần đại đoàn kết và việc gìn giữ, phát huy các giá trị văn hóa trong cộng đồng. Từ các hoạt động ở khu dân cư, tinh thần đoàn kết, sẻ chia được duy trì và chuyển hóa thành những hành động thường xuyên trong sinh hoạt đời thường. Đó là cùng nhau đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư, xây dựng gia đình văn hóa, khu dân cư văn minh, giúp đỡ các hộ gia đình khó khăn, giữ gìn trật tự an toàn xã hội, lan tỏa những giá trị tốt đẹp trong đời sống xã hội...

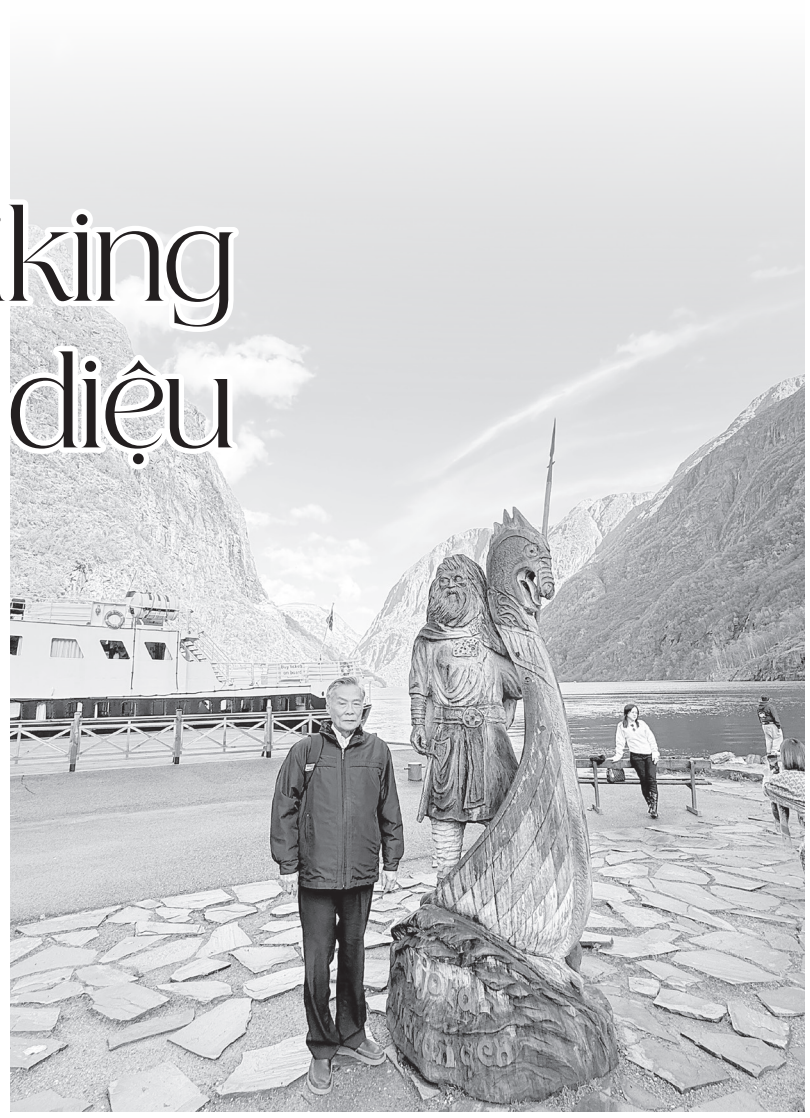
Là tỉnh có đông đồng bào dân tộc thiểu số sinh sống, việc gắn kết xây dựng khối đại đoàn kết với bảo tồn bản sắc văn hóa không chỉ được thể hiện rõ trong ngày hội tại các khu dân cư thông qua các chương trình văn hóa, văn nghệ, trò chơi dân gian, mà còn hiện diện trong nếp sống văn minh, nghĩa tình. Cách ứng xử của bà con lối xóm đối với nhau, trong gia đình và trong thôn, buôn, khu phố; những câu hỏi ân cần, những lời khuyên răn, động viên, nhắc nhở cũng như sự chia sẻ giúp đỡ nhau, dù là nhỏ nhưng đó là động lực rất lớn giúp chúng ta nhìn thấy được bản sắc văn hóa tốt đẹp của dân tộc, để càng ngày càng phát huy trong thời gian tới.

Nghị quyết số 80-NQ/TW ngày 7/1/2026 của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam khẳng định, văn hóa là nguồn lực nội sinh quan trọng, hun đúc trí tuệ, tâm hồn, khí phách và bản lĩnh con người Việt Nam. Phát huy giá trị văn hóa phải bắt đầu từ mỗi gia đình, khu dân cư, từ nếp sống nghĩa tình, thủy chung và trách nhiệm với cộng đồng, để văn hóa trở thành nền tảng của tình đoàn kết bền chặt. Đối với Đắk Lắk, năm 2026, tỉnh tập trung triển khai các nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, đầu tư các công trình trọng điểm, cải thiện môi trường và chăm lo đời sống nhân dân. Những kết quả đạt được có sự đóng góp của các tầng lớp nhân dân, trong đó tinh thần đoàn kết, đồng thuận tại cơ sở giữ vai trò vô cùng quan trọng. Vì vậy, tại ngày hội, từ lãnh đạo tỉnh đến cấp ủy, chính quyền địa phương đều ghi nhận những nỗ lực trong củng cố khối đại đoàn kết toàn dân ở cơ sở và mong muốn mỗi khu dân cư, mỗi gia đình tiếp tục lấy địa bàn khu dân cư làm trọng tâm, lấy sự đồng thuận và hài lòng của nhân dân làm thước đo hiệu quả công tác. Khi các phong trào thi đua gắn với lợi ích thiết thực, khi những giá trị văn hóa được gìn giữ bằng hành động thường xuyên và người dân thực sự được tham gia quyết định những công việc chung, khu dân cư sẽ có thêm nền tảng vững chắc để phát triển.

Văn hóa hiện diện trong những việc rất gần gũi hằng ngày. Vậy nên mỗi người dân hãy là một hạt nhân đoàn kết, mỗi gia đình là một mái ấm văn hóa, mỗi khu dân cư là cộng đồng nghĩa tình. Từ những hoạt động trong ngày hội tại các khu dân cư cho thấy việc gắn Ngày hội Đại đoàn kết toàn dân tộc với Ngày Văn hóa Việt Nam càng làm nổi bật văn hóa trong chính đời sống thường ngày, qua đó cụ thể hóa tinh thần Nghị quyết số 80 của Bộ Chính trị.

Na Uy – Xứ sở người Viking với bao điều kỳ diệu

Vương quốc Na Uy từ lâu được nhắc đến như một vùng đất với núi non và vịnh biển rất hùng vĩ, xứ sở của những thủy thủ chiến binh Viking dũng cảm ngang dọc trên biển một thời ở châu Âu.

Tượng chiến sĩ Viking tại bến Gudvangen. *Ảnh:* **CTV**

Đào Tấn Lộc

Na Uy là vương quốc nằm ở phía Tây và Bắc của bán đảo Scandinavia, có diện tích hơn 385.000 km^2 và dân số khoảng 5,6 triệu người. Trước khi phát hiện ra trữ lượng dầu khí khổng lồ vào những năm 1960 thì thủy sản là lĩnh vực kinh tế quan trọng nhất của đất nước này với các sản phẩm cá tuyết, cá hồi nổi tiếng. Hiện nay, theo bình quân đầu người, Na Uy là nước sản xuất dầu mỏ và khí đốt lớn nhất thế giới ngoài Trung Đông, đóng góp đến 25% GDP. Na Uy hiện cũng là nước xuất khẩu thủy sản lớn thứ hai trên thế giới. Thu nhập đầu người tính theo PPP đứng top 5 thế giới, chỉ số phát triển con người đứng hàng đầu. Na Uy có quỹ đầu tư quốc gia lớn nhất thế giới, hơn 1.000 tỷ USD, gần gấp đôi GDP hằng năm, chủ yếu là từ nguồn thu dầu khí.

Tên gọi Na Uy bắt nguồn từ một từ cổ, có nghĩa là "Con đường đến phương Bắc". Từ năm 872, vua Harald Fairhair đã thống nhất các tiểu quốc nhỏ để lập nên nước Na Uy.

Nền kinh tế Na Uy ngày nay là sự kết hợp kinh tế thị trường tự do với kinh tế nhà nước trên một số lĩnh vực quan trọng (như dầu khí, thủy điện, viễn thông…), hình thành một kiểu nhà nước phúc lợi thịnh vượng. Y tế công cộng được miễn phí, mức lương trung bình của người lao động thuộc hàng cao nhất thế giới. Na Uy tham gia thỏa thuận Schengen của Liên minh châu Âu, nhưng không dùng đồng Euro, đồng tiền lưu hành là Krone Na Uy. Na Uy cũng là nước sử dụng năng lượng từ nguồn thủy điện cao nhất thế giới (98 - 99%).

Bergen - cố đô và là thành phố lớn thứ hai Na Uy

Bergen là cảng biển quan trọng và là thành phố lớn thứ hai ở Na Uy, nằm phía Tây Nam nước này, với diện tích 445 km^2, và dân số khoảng 250.000 người. Thành phố cảng này nằm ở trung tâm của 7 ngọn núi, là cố đô của Na Uy thế kỷ 12 - 13, từng là nơi mua bán cá tuyết, cá hồi lớn nhất châu Âu. Hiện nay, Bergen vẫn là một trung tâm ngư nghiệp, đóng tàu biển và là trung tâm văn hóa lớn của Na Uy.

Buổi sáng trời lạnh khoảng 5 - 6^{0}C. Chúng tôi rời khách sạn đi thăm cảng cá và khu chợ cá Mathallen nổi tiếng của Bergen. Hiện nay, do lượng cá tự nhiên giảm và chủ trương hạn chế đánh bắt, nên vai trò của chợ cá này cũng giảm nhiều. Đứng trên bến nhìn qua bên kia cảng là khu phố cổ Bryggen nhà cửa san sát kéo dài lên lưng chừng núi, với những ngôi nhà 3 - 4 tầng, mái dốc, tường sơn các màu nâu, trắng, vàng, khung cửa sơn trắng… nhìn như một bức tranh rực rỡ. Xa xa là các tàu vận tải, tàu cá, tàu khách đang neo đậu hoặc lui tới trong vịnh Vagen.

Chợ cá Mathallen là một khu nhà lớn một tầng có mái cao, bên trong là các gian hàng bày bán cá tuyết, cá hồi phơi khô hoặc phi lê sẵn, có tôm, cua, sò, cầu gai cùng nhiều sản phẩm thủy sản chế biến đa dạng, và có cả khu ẩm thực thủy sản cho khách du lịch. Mặc dù biết hầu hết du khách nước ngoài sẽ không mua thủy sản, nhưng nhân viên ở đây cũng rất niềm nở chào mời.

Từ cảng và khu chợ cá, chúng tôi đi bộ theo những con đường lát đá, có vỉa hè rộng và đường xe đạp riêng, đến ga tàu trượt do cáp kéo Floibanen để lên đỉnh núi Floyen. Đây là một loại tàu trượt trên đường sắt dốc trên 300 do cáp kéo, từ ga đầu tuyến đến ga cuối tuyến trên đỉnh núi cao 320 m chỉ mất 6 phút, dọc đường tàu còn dừng khoảng 1 phút ở lưng chừng núi để tránh tàu ngược chiều. Từ đỉnh núi Floyen có thể nhìn bao quát thành phố cảng Bergen từ những khu phố nhiều màu với những mái nhà đỏ cam, đến bến cảng nhộn nhịp trên vịnh Vagen. Trên đỉnh còn có một quán cà phê nhỏ ngay trong nhà ga, có sân rộng nhiều bậc để du khách đi lại tham quan chụp hình và cả một công viên nhỏ có bức tượng mụ phù thủy to hơn người thật.

Quay xuống thành phố, tôi thăm nhà thờ Tin Lành trung tâm sơn màu trắng với cửa gỗ nâu bình dị trên con đường đá, thăm khu phố cổ sơn nhiều màu sặc sỡ như muốn tái hiện các cửa hiệu, nhà kho của một thời hưng thịnh, với các hàng quán bày trước mặt đang có khách náo nhiệt.

Thành phố cảng Bergen nhìn từ đỉnh núi Floyen. *Ảnh:* **Đào Tấn Lộc**

Du lịch bằng tàu trên vịnh hẹp là di sản thiên nhiên thế giới

Đoàn tiếp tục lên xe đến địa điểm tham quan vịnh hẹp Naeroyfjord từ đầu phía Nam tại bến Gudvangen. Naeroyfjord là một trong những vịnh hẹp đẹp nhất Na Uy và là một nhánh của vịnh hẹp Sognefjord, đã được UNESCO công nhận là di sản thiên nhiên thế giới.

Sognefjord là vịnh hẹp (tiếng Na Uy gọi vịnh hẹp là Fjord) lớn nhất và sâu nhất tại Na Uy, nằm ở phía Tây nước này, chiều dài khoảng 205 km, rộng trung bình 4 - 5 km, phần lớn hai bên là núi đá dựng đứng cao hơn 800 m, chiều sâu tối đa của vịnh là 1.308 m dưới mực nước biển, phân ra thành 3 nhánh lớn với nhiều nhánh nhỏ, được xem là "Vua của các vịnh hẹp" (King of Fjords).

Từ Bergen đi theo đường E16 dọc theo núi đá, qua nhiều khe suối và hầm xuyên núi độ hơn 2 giờ rưỡi bằng ô tô vượt qua 120 km để đến Gudvangen. Đường E16 từ Bergen đi đến Oslo ngang qua các thị trấn Gudvangen, Flam, Gol… đều là các thị trấn du lịch nổi tiếng của Na Uy. Đường đạt tiêu chuẩn châu Âu, chỉ có 2 làn xe cho hai chiều nhưng mặt đường rất tốt, qua rất nhiều hầm dài, có hầm hơn 15 km. Hai bên đường thỉnh thoảng có những xóm nhỏ 4 - 5 nhà, với những khoảnh đồng cỏ nhỏ xanh ngắt đang thả cừu hoặc bò. Hầu hết nhà cửa đều xinh xắn, màu sắc khá sặc sỡ. Phần lớn dọc đường đi là núi đá dốc đứng, lưa thưa có những cây vân sam, bạch dương nhỏ lá ngả vàng. Xe chúng tôi dừng lại nghỉ chân ở cạnh thác Tvindefossen ở hạt Voss, là một thác nhiều tầng có độ cao hơn 110 m buông xuống thành màn nước trắng xóa.

Đoàn đến thị trấn Gudvangen gần 12 giờ trưa, ăn trưa ở nhà hàng Kongshallen với món súp cá và đùi gà chiên khá ngon miệng. Sau đó mọi người tản ra khu vực bến tàu chụp hình với tượng chiến binh Viking bằng gỗ, tham quan cầu gỗ bắc qua sông Naeroy và những ngôi nhà nhỏ có mái lợp cỏ. Gần thị trấn có làng du lịch Viking Valley nổi tiếng, tái hiện chỗ ở và cuộc sống của người Viking, du khách có thể đến thuê phòng ở, trang phục quần áo và mũ sừng, ăn các món ăn truyền thống của người Viking, thuê thuyền chèo trên vịnh hẹp.

Hơn 14 giờ, cả đoàn lên tàu đi trải nghiệm trên vịnh hẹp nổi tiếng của Na Uy. Tàu có 2 tầng không kể sân thượng, có thể chở khoảng 150 khách, chạy bằng động cơ điện (tại bến tàu có bố trí một trạm sạc lớn). Đi tàu trên vịnh hẹp Na Uy mới thấy thiên nhiên ở đây hùng vĩ và đẹp đẽ biết chừng nào. Những dãy núi đá cao vút cả nghìn mét đang vào thu, có nhiều vạt cây nhỏ mọc chen trên đá đã chuyển lá vàng. Tôi thấy có những con suối đổ thành thác như dải lụa trắng bay trên không trung ở độ cao 700 - 800 m. Loáng thoáng tại mép chân núi có đôi ba ngôi nhà sơn màu vàng, đỏ, trắng mà tôi cũng không hình dung được việc cấp điện, nước sẽ giải quyết thế nào.

Hào hứng đứng trước mũi tàu gần 1 giờ thì ai nấy trong đoàn đều thấy lạnh vì gió và hơi nước nên hầu hết đều vào trong tầng 2 cho ấm, ở đây có thể mua chút đồ uống tại quầy. Tàu chạy trên nhánh vịnh Naeroyfjord theo hướng Đông Bắc độ hơn 1 giờ, gặp nhánh vịnh Aurlandsfjord thì đi theo hướng Đông Nam rồi chuyển hướng Nam khoảng 1 giờ rưỡi mới đến thị trấn Flam.

(Còn nữa)

Đắk Lắk Cuối tuần | 9
Số: 434 ngày 22/11/2026

Khởi nghiệp từ lợi thế quê nhà

Như Thanh - Minh Huyền

Từ nuôi ốc hương giống, trồng nấm đến chăn nuôi tổng hợp, nhiều thanh niên trên địa bàn tỉnh đang lựa chọn hướng phát triển kinh tế phù hợp với lợi thế địa phương, mở ra cơ hội tăng thu nhập, cho thấy sự chủ động của người trẻ trong tìm kiếm hướng lập nghiệp tại quê hương.

Anh Cao Xuân Thảo với mô hình trồng nấm ở xã Tuy An Tây. *Ảnh:* **N. Thanh**

Chọn hướng đi từ lợi thế sẵn có

Tốt nghiệp Trường Đại học Thủy sản Nha Trang chuyên ngành bệnh học thủy sản, anh Nguyễn Hữu Thuật (khu phố Phú Thọ, phường Hòa Hiệp) quyết định trở về quê lập nghiệp. Qua tìm hiểu thực tế, anh nhận thấy nuôi ốc hương giống phù hợp với điều kiện tự nhiên vùng ven biển trong khi tại địa phương chưa có nhiều người triển khai mô hình này.

Tận dụng diện tích nuôi tôm giống sẵn có của gia đình, anh Thuật đầu tư hệ thống bể nuôi ốc hương theo hướng khép kín, gồm 16 bể ươm nuôi, mỗi bể rộng 16 m^2 và 29 bể nuôi, mỗi bể rộng 8 m^2. Với tổng chi phí hơn 85 triệu đồng cho một đợt sản xuất, sau khi xuất bán con giống, anh thu về lợi nhuận gần 70 triệu đồng.

Anh Thuật chia sẻ, cơ sở nằm gần biển nên thuận lợi trong việc cấp nước, duy trì độ mặn phù hợp với quá trình sinh trưởng của ốc. Tuy nhiên, người nuôi phải nắm vững kỹ thuật, thường xuyên theo dõi môi trường nước và kiểm soát chất lượng con giống qua từng giai đoạn.

Ở xã Tuy An Tây, anh Cao Xuân Thảo tìm hướng khởi nghiệp từ nghề trồng nấm ăn và nấm dược liệu. Rời thành phố trở về quê, anh bắt đầu với một trại nấm nhỏ, sau đó từng bước mở rộng quy mô bằng cách tái đầu tư lợi nhuận.

Đến nay, anh Thảo đã phát triển lên khoảng 15 trại nấm cùng một xưởng sản xuất phôi nấm, tạo việc làm thường xuyên cho 9 lao động địa phương với thu nhập khoảng 8 - 10 triệu đồng/người/tháng. Trong quá trình sản xuất, anh từng gặp khó khăn do dịch bệnh và thiên tai nhưng vẫn tìm cách khắc phục để duy trì hoạt động. Anh còn sẵn sàng chia sẻ kinh nghiệm, kỹ thuật trồng nấm với những thanh niên có nhu cầu tìm hiểu mô hình.

Từ trải nghiệm của mình, anh Thảo cho rằng người khởi nghiệp cần kiên trì, rút kinh nghiệm để điều chỉnh cách làm. Đây cũng là quá trình giúp người sản xuất tích lũy kiến thức, kinh nghiệm, từng bước nâng cao khả năng thích ứng với những biến động trong quá trình làm ăn.

Trong khi đó, anh Nguyễn Thắng Lợi (cũng ở xã Tuy An Tây) lại lựa chọn chăn nuôi tổng hợp. Tận dụng nguồn vốn vay ưu đãi dành cho thanh niên, anh đầu tư xây dựng trang trại, lựa chọn vật nuôi phù hợp và vừa làm vừa học hỏi kỹ thuật. Đến nay, trang trại có khoảng 500 con gà, 20 con chồn hương, gần 150 chim trĩ và 25 chim công.

Ba mô hình với ba hướng đi cho thấy sự đa dạng trong lựa chọn khởi nghiệp của thanh niên nông thôn. Từ lợi thế ven biển, điều kiện sản xuất tại địa phương đến nguồn lực và kinh nghiệm cá nhân, mỗi người tìm cho mình một cách làm riêng. Dù vậy, để duy trì hiệu quả, các mô hình đều cần chú trọng kỹ thuật, kiểm soát chi phí, nâng cao chất lượng sản phẩm và tìm kiếm đầu ra ổn định.

Đồng hành cùng thanh niên lập nghiệp

Để các ý tưởng khởi nghiệp có điều kiện phát triển, bên cạnh nỗ lực của mỗi cá nhân, nguồn vốn, kiến thức và kinh nghiệm là những yếu tố cần thiết. Đây cũng là những nội dung được tổ chức Đoàn, Hội LHTN quan tâm thông qua các hoạt động hỗ trợ vốn vay, kết nối mô hình kinh tế và khuyến khích đoàn viên phát huy khả năng sáng tạo.

Tại xã Tuy An Tây, Câu lạc bộ Phát triển kinh tế thanh niên có 9 thành viên, phần lớn đã xây dựng được mô hình sản xuất riêng. Nguồn vốn vay thông qua tổ chức Đoàn với tổng dư nợ hơn 10 tỷ đồng góp phần tạo điều kiện để thanh niên đầu tư phát triển kinh tế tại địa phương. Theo anh Phạm Ngọc Toàn, Bí thư Xã đoàn Tuy An Tây, đơn vị đặt mục tiêu hằng năm hỗ trợ ít nhất một dự án khởi nghiệp của thanh niên. Bên cạnh tạo điều kiện tiếp cận nguồn vốn, tổ chức Đoàn, Hội chú trọng kết nối, chia sẻ kinh nghiệm và khuyến khích thanh niên ứng dụng công nghệ, chuyển đổi số trong hoạt động sản xuất, kinh doanh.

Để đồng hành cùng thanh niên lập thân lập nghiệp, Bí thư Đoàn phường Hòa Hiệp Nguyễn Ngọc Rin cho biết, thời gian tới Đoàn phường sẽ tiếp tục kết nối nguồn vốn, chia sẻ kinh nghiệm và hỗ trợ quảng bá sản phẩm. Qua đó giúp thanh niên từng bước nâng cao hiệu quả sản xuất, mở rộng thị trường, phát triển mô hình phù hợp với điều kiện thực tế, góp phần tạo việc làm và nâng cao thu nhập tại địa phương.

Cùng với sự đồng hành của tổ chức Đoàn, Hội, việc chủ động cập nhật kiến thức, ứng dụng công nghệ và tìm kiếm thị trường sẽ giúp thanh niên nâng cao khả năng cạnh tranh, duy trì hướng phát triển kinh tế bền vững.

Nuôi chim trĩ và chim công giúp anh Nguyễn Thắng Lợi có nguồn thu nhập ổn định ngay tại quê nhà. *Ảnh:* **N. Thanh**

TÌM HIỂU LUẬT TƯ PHÁP NGƯỜI CHƯA THÀNH NIÊN SỐ 59/2024/QH15(*)

(Tiếp theo)

✍**Hỏi:** Người làm công tác xã hội là người tham gia tố tụng kể từ khi nào?

Trả lời: Người làm công tác xã hội là người tham gia tố tụng kể từ khi có văn bản thông báo về việc tham gia tố tụng.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 5 Điều 53 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Quyết định về việc áp dụng biện pháp xử lý chuyển hướng có hiệu lực thi hành kể từ khi nào?

Trả lời: Quyết định về việc áp dụng biện pháp xử lý chuyển hướng có hiệu lực thi hành kể từ ngày công bố.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 2 Điều 56 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Thời hạn khiếu nại, kiến nghị quyết định áp dụng biện pháp xử lý chuyển hướng là bao lâu?

Trả lời: Thời hạn khiếu nại, kiến nghị là 05 ngày kể từ ngày công bố hoặc nhận được quyết định áp dụng biện pháp xử lý chuyển hướng, quyết định không áp dụng biện pháp xử lý chuyển hướng.

Trường hợp vì lý do bất khả kháng hoặc do trở ngại khách quan mà người có quyền khiếu nại không thực hiện được quyền khiếu nại theo đúng thời hạn thì thời gian có lý do bất khả kháng hoặc trở ngại khách quan đó không tính vào thời hạn khiếu nại.

(Cơ sở pháp lý: Điều 70 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Thời hạn chấp hành quyết định áp dụng biện pháp xử lý chuyển hướng tại cộng đồng được tính từ khi nào?

Trả lời: Được tính từ ngày người chấp hành biện pháp xử lý chuyển hướng tại cộng đồng có mặt tại trụ sở ủy ban nhân dân cấp xã để nghe thông báo về việc thi hành quyết định áp dụng biện pháp xử lý chuyển hướng.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 1 Điều 74 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Người chấp hành biện pháp xử lý chuyển hướng tại cộng đồng phải làm gì về việc chấp hành các nghĩa vụ?

Trả lời: Người chấp hành biện pháp xử lý chuyển hướng tại cộng đồng phải làm bản cam kết về việc chấp hành các nghĩa vụ quy định tại khoản 2 Điều 23 của Luật này và gửi cho người trực tiếp giám sát thi hành quyết định áp dụng biện pháp xử lý chuyển hướng.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 1 Điều 77 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Người chấp hành biện pháp xử lý chuyển hướng tại cộng đồng vắng mặt tại nơi cư trú mỗi lần không quá bao nhiêu ngày?

Trả lời: Thời gian vắng mặt tại nơi cư trú mỗi lần không quá 10 ngày.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 1 Điều 81 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Vào ngày cuối cùng của thời hạn chấp hành biện pháp xử lý chuyển hướng, ai cấp giấy chứng nhận chấp hành xong?

Trả lời: Vào ngày cuối cùng của thời hạn chấp hành biện pháp xử lý chuyển hướng, chủ tịch ủy ban nhân dân cấp xã cấp giấy chứng nhận chấp hành xong biện pháp xử lý chuyển hướng tại cộng đồng cho người chấp hành biện pháp xử lý chuyển hướng tại cộng đồng.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 2 Điều 91 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Trường hợp người phải chấp hành biện pháp giáo dục tại trường giáo dưỡng bỏ trốn thì ai ra quyết định truy tìm và tổ chức truy tìm?

Trả lời: Cơ quan thi hành án hình sự công an cấp tỉnh ra quyết định truy tìm và tổ chức truy tìm.

(Cơ sở pháp lý: Điểm a khoản 1 Điều 97 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Ngoài giờ học tập, học sinh từ đủ bao nhiêu tuổi phải tham gia lao động theo kế hoạch do trường giáo dưỡng tổ chức?

Trả lời: Ngoài giờ học tập, học sinh từ đủ 15 tuổi phải tham gia lao động theo kế hoạch do trường giáo dưỡng tổ chức.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 3 Điều 100 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Ngày lễ, tết, học sinh trường giáo dưỡng được ăn thêm nhưng mức ăn không quá bao nhiêu lần tiêu chuẩn ăn ngày thường?

Trả lời: Ngày lễ, tết theo quy định của pháp luật, học sinh được ăn thêm nhưng mức ăn không quá 05 lần tiêu chuẩn ăn ngày thường.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 1 Điều 103 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Trường hợp học sinh trường giáo dưỡng chết, hiệu trưởng phải báo ngay cho ai để xác định nguyên nhân chết?

Trả lời: Trường hợp học sinh chết, hiệu trưởng phải báo ngay cho cơ quan điều tra, viện kiểm sát nhân dân khu vực nơi có trường giáo dưỡng để xác định nguyên nhân chết; đồng thời phải báo ngay cho thân nhân của người chết biết.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 1 Điều 106 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Thời gian học sinh trường giáo dưỡng về gia đình do việc tang được tính vào thời hạn chấp hành biện pháp giáo dục tại trường giáo dưỡng không?

Trả lời: Thời gian về gia đình được tính vào thời hạn chấp hành biện pháp giáo dục tại trường giáo dưỡng.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 1 Điều 108 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Học sinh trường giáo dưỡng được liên lạc với thân nhân ở trong nước bằng hình thức nào?

Trả lời: Học sinh được liên lạc bằng điện thoại hoặc kết nối hình ảnh, âm thanh bằng phương tiện điện tử với thân nhân ở trong nước, có sự giám sát của giáo viên trường giáo dưỡng và tự chịu chi phí.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 2 Điều 107 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

✍**Hỏi:** Trường hợp học sinh trường giáo dưỡng ốm đau, bệnh tật, thương tích nặng vượt quá khả năng điều trị của trường thì được điều trị ở đâu?

Trả lời: Trường hợp học sinh trường giáo dưỡng ốm đau, bệnh tật, thương tích nặng vượt quá khả năng điều trị của trường thì hiệu trưởng trường giáo dưỡng quyết định đưa học sinh đến điều trị tại cơ sở khám bệnh, chữa bệnh của Nhà nước.

(Cơ sở pháp lý: Khoản 1 Điều 105 Luật Tư pháp người chưa thành niên)

(Còn nữa)

(*) Xem từ Báo Đắk Lắk Cuối tuần số ra ngày 8/11/2026

BÁO VÀ PHÁT THANH, TRUYỀN HÌNH ĐẮK LẮK VÀ SỞ TƯ PHÁP PHỐI HỢP THỰC HIỆN

Cảnh báo tai nạn giao thông liên quan đến xe máy kéo nhỏ

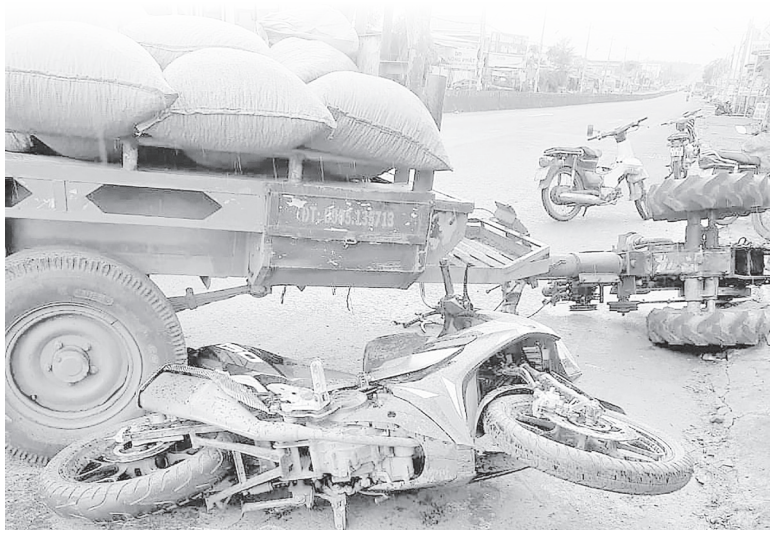
Hoàng Tuyết

Với đặc thù địa hình miền núi, địa bàn sản xuất nông nghiệp rộng và nhu cầu vận chuyển phân bón, nông sản lớn, xe máy kéo nhỏ (thường gọi là xe công nông) đã trở thành phương tiện quen thuộc của nhiều hộ nông dân trên địa bàn tỉnh. Tuy nhiên, tình trạng phương tiện thiếu thiết bị an toàn, người điều khiển còn chủ quan trong quá trình lưu thông đang tiềm ẩn nguy cơ xảy ra tai nạn giao thông (TNGT), để lại những hậu quả đáng tiếc.

Hiểm họa từ xe máy kéo "ba không"

Không khó để bắt gặp những chiếc xe máy kéo nhỏ lưu thông trên các tuyến quốc lộ, tỉnh lộ và đường dẫn vào khu vực sản xuất trong tình trạng thiếu các thiết bị an toàn tối thiểu như đèn chiếu sáng, đèn tín hiệu, gương chiếu hậu. Đáng lo ngại, có trường hợp người điều khiển dừng, đỗ xe trên đường nhưng không đặt vật dụng cảnh báo, khiến các phương tiện khác khó nhận biết và xử lý tình huống.

Thời gian qua, trên địa bàn tỉnh đã xảy ra một số vụ TNGT liên quan đến xe máy kéo nhỏ, gây hậu quả nghiêm trọng. Cụ thể, khoảng 14 giờ 17 ngày 18/10/2026, tại Km1714+600 đường Hồ Chí Minh, đoạn qua buôn Mùi (xã Krông Búk), xe tải BKS 81H-078.72 do anh P.H.V. (SN 2001, trú phường Pleiku, tỉnh Gia Lai) điều khiển theo hướng Gia Lai - Đắk Lắk đã va chạm với xe máy kéo nhỏ không biển số do anh Y.B.M. (SN 1984, trú xã Krông Búk) điều khiển từ đường nhánh đi ra đường chính. Vụ tai nạn khiến anh Y.B.M. bị thương, được đưa đến bệnh viện cấp cứu. Theo nhận định ban đầu của cơ quan chức năng, nguyên nhân xuất phát từ việc người điều khiển xe máy kéo nhỏ đi từ đường nhánh ra đường chính nhưng thiếu quan sát, không nhường đường cho phương tiện đang lưu thông trên đường ưu tiên.

Hiện trường một vụ tai nạn giao thông liên quan xe máy kéo nhỏ xảy ra trên địa bàn tỉnh. *Ảnh:* **H. Tuyết**

Theo thống kê của ngành chức năng, từ năm 2025 đến nay, toàn tỉnh xảy ra 36 vụ TNGT liên quan đến xe máy kéo, làm 30 người tử vong và 11 người bị thương. Những con số này cho thấy nguy cơ mất an toàn giao thông từ loại phương tiện trên cần được quan tâm đúng mức, nhất là trong thời điểm hoạt động thu hoạch, vận chuyển nông sản diễn ra thường xuyên.

Tăng cường cảnh báo, phòng ngừa tai nạn

Thời gian qua, lực lượng Cảnh sát giao thông (CSGT) Công an tỉnh đã triển khai nhiều giải pháp nhằm nâng cao ý thức chấp hành pháp luật và phòng ngừa TNGT liên quan đến xe máy kéo nhỏ. Trong đó, chú trọng tuyên truyền trực ▶

Sức khỏe cho mọi người

Cẩn trọng với ĐỤC THỦY TINH THỂ ở người bệnh ĐÁI THÁO ĐƯỜNG

Hồng Vân

Đục thủy tinh thể là một trong những nguyên nhân hàng đầu gây suy giảm thị lực ở người cao tuổi. Tuy nhiên, đối với người bệnh đái tháo đường, nguy cơ này không chỉ đến sớm hơn mà tốc độ tiến triển của bệnh cũng nhanh hơn rất nhiều. Việc chủ quan, lơ là trước các dấu hiệu suy giảm thị lực có thể dẫn đến những hệ lụy đáng tiếc cho đôi mắt.

Thủy tinh thể là một thấu kính trong suốt nằm bên trong mắt, đóng vai trò tập trung ánh sáng lên võng mạc để chúng ta nhìn rõ mọi vật. Đục thủy tinh thể (dân gian gọi là cườm khô, cườm đá) là tình trạng mờ đục của thấu kính, dẫn đến những rối loạn thị giác từ từ do lượng ánh sáng đi đến võng mạc bị giảm sút. Bác sĩ Hồ Thị Thơm, Phó Giám đốc Bệnh viện Mắt Khải Hoàn cho biết: Nguyên nhân thường gặp nhất của đục thủy tinh thể là do quá trình lão hóa tự nhiên của cơ thể ở người lớn tuổi. Dù nhiều người bị đục thủy tinh thể ở cả hai mắt nhưng đây hoàn toàn không phải bệnh truyền nhiễm và không lây từ mắt này sang mắt khác.

Bên cạnh lão hóa, các chuyên gia y tế cũng cho rằng các yếu tố đẩy nhanh quá trình này bao gồm hút thuốc lá, môi trường sống tiếp xúc quá nhiều với ánh nắng mặt trời, chấn thương mắt... Đục thủy tinh thể dễ mắc hơn ở những người có một số bệnh lý nền như bệnh đái tháo đường. Theo bác sĩ Thơm, người mắc đái tháo đường có nguy cơ bị đục thủy tinh thể sớm hơn và diễn tiến nhanh hơn người bình thường do lượng đường trong máu tăng cao kéo dài làm thay đổi cấu trúc bên trong thủy tinh thể khiến mắt mờ dần như nhìn qua một lớp sương mờ.

Phát hiện sớm, điều trị đúng lúc giúp người bệnh đái tháo đường bảo vệ đôi mắt và nâng cao chất lượng cuộc sống.
Ảnh: **H. Vân**

Biến chứng của đái tháo đường lên mắt còn có thể làm phức tạp hóa quá trình điều trị. Như trường hợp của ông N.T.Tr. (65 tuổi, trú xã Krông Năng), khi có biểu hiện mắt nhìn không rõ, gây khó chịu, ông đã đến cơ sở y tế khám và được chẩn đoán mắt bị đục thủy tinh thể. Tuy nhiên, do có tiền sử mắc bệnh đái tháo đường kèm theo một bên mắt trái tụ nhiều dịch, các bác sĩ chỉ có thể tiến hành thay đục thủy tinh thể cho mắt phải. Câu chuyện của ông Tr. là lời cảnh báo rõ ràng nhất cho việc các biến chứng tiểu đường có thể giới hạn cơ hội phục hồi thị lực toàn diện của người bệnh nếu không được kiểm soát tốt.

Ở giai đoạn đầu, đục thủy tinh thể có thể hoàn toàn không gây ra bất kỳ triệu chứng nào do vùng mờ đục chỉ chiếm một phần nhỏ. Tuy nhiên, khi có các dấu hiệu như nhìn mờ, cảm giác chói mắt, thay đổi cảm nhận màu sắc, giảm thị lực ban đêm, nhìn một hình nhưng thấy thành hai hoặc nhiều hình chồng lên nhau, độ kính đang đeo phải thay đổi thường xuyên nhưng thị lực vẫn không được cải thiện thì người bệnh cần đến ngay các cơ sở y tế chuyên khoa để được khám mắt toàn diện. Khi biện pháp đeo kính hỗ trợ không còn tác dụng, phẫu thuật là cách duy nhất và hiệu quả nhất để điều trị dứt điểm.

Hiện nay, với trang thiết bị hiện đại và kỹ thuật tiên tiến, phẫu thuật lấy thủy tinh thể đục và đặt thấu kính nhân tạo thay thế là một trong những phẫu thuật phổ biến, an toàn và đạt hiệu quả cao, mang lại thị lực tốt cho hơn 90% trường hợp. Phẫu thuật Phaco hiện là phương pháp tối ưu với vết mổ nhỏ, thời gian thực hiện ngắn và phục hồi rất nhanh. Nếu người bệnh bị ảnh hưởng ở cả hai mắt, bác sĩ sẽ thực hiện phẫu thuật ở hai thời điểm khác nhau, tùy thuộc vào tình trạng mắt.

---

tiếp tại các thôn, buôn, khu vực sản xuất nông nghiệp; hướng dẫn người dân nhận diện những nguy cơ mất an toàn và chủ động khắc phục các hạn chế của phương tiện.

Một trong những hoạt động thiết thực là hỗ trợ dán dải decal phản quang lên thân xe, thùng xe máy kéo nhỏ. Đây là giải pháp giúp phương tiện dễ được nhận diện hơn, nhất là khi lưu thông vào ban đêm hoặc trong điều kiện tầm nhìn hạn chế. Cùng với đó, lực lượng chức năng kết hợp tuyên truyền, hướng dẫn chủ phương tiện thực hiện các biện pháp bảo đảm an toàn khi vận chuyển nông sản, vật tư phục vụ sản xuất. Từ đầu năm đến nay, lực lượng chức năng toàn tỉnh đã dán decal phản quang miễn phí cho hơn 2.000 xe máy kéo nhỏ.

Đại tá Nguyễn Huy Thành, Trưởng Phòng CSGT, Công an tỉnh cho biết, thời gian tới, lực lượng chức năng sẽ tiếp tục phối hợp với công an cơ sở và chính quyền địa phương đẩy mạnh tuyên truyền, nhất là tại những địa bàn trọng điểm có hoạt động sản xuất, vận chuyển nông sản diễn ra thường xuyên. Qua đó giúp người dân nhận thức rõ những nguy cơ TNGT và thực hiện các biện pháp bảo đảm an toàn khi điều khiển xe máy kéo nhỏ. Cùng với tuyên truyền, lực lượng CSGT sẽ tăng cường tuần tra, kiểm soát tại các tuyến, địa bàn có nguy cơ xảy ra tai nạn; phát hiện, xử lý các trường hợp vi phạm.

Chủ động phát hiện, điều trị sớm ung thư tuyến giáp

Liên Chi - Đình Thi

Tuyến giáp là tuyến nội tiết nằm ở phía trước cổ, có vai trò sản xuất hormone giúp điều hòa quá trình chuyển hóa, góp phần duy trì hoạt động bình thường của cơ thể. Khi các tế bào tuyến giáp phát triển bất thường và hình thành khối u ác tính, người bệnh có thể mắc ung thư tuyến giáp.

Theo Tổ chức Y tế thế giới, ung thư tuyến giáp là ung thư hệ nội tiết hay gặp nhất. Tại Việt Nam, mỗi năm có hơn 6.100 ca mắc mới ung thư tuyến giáp, 858 ca tử vong. Tỷ lệ mắc chuẩn theo tuổi ở nam và nữ tương ứng là 2/100.000 và 8,3/100.000.

Tại Đắk Lắk, theo đánh giá của các bác sĩ chuyên khoa Trung tâm Ung bướu (Bệnh viện Đa khoa vùng Tây Nguyên), hiện nay tỷ lệ người mắc các bệnh lý về tuyến giáp ngày càng cao. Các bệnh lý thường gặp ở tuyến giáp bao gồm: ung thư tuyến giáp, bướu giáp, suy giáp, cường giáp, viêm tuyến giáp. Theo thống kê, tỷ lệ mắc bệnh xuất hiện ở nữ nhiều hơn nam; độ tuổi thường mắc bệnh là từ 30-50 tuổi.

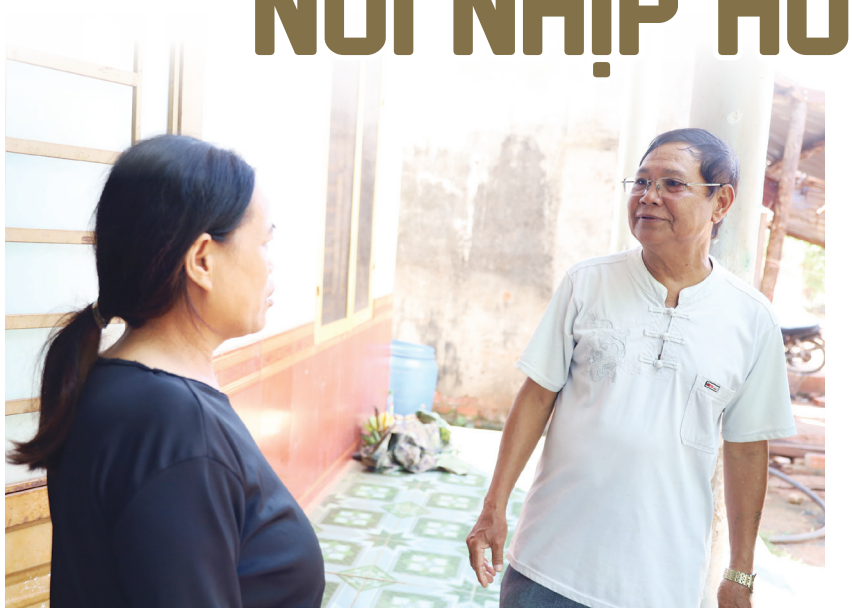
Ở giai đoạn sớm, bệnh thường không gây triệu chứng rõ rệt. Một số trường hợp có thể phát hiện nhân tuyến giáp khi khám sức khỏe định kỳ hoặc siêu âm vùng cổ. Khi bệnh tiến triển, người bệnh có thể xuất hiện các dấu hiệu như có khối bất thường ở vùng cổ, khối lớn dần, khàn tiếng kéo dài, khó nuốt hoặc cảm giác vướng, khó chịu ở cổ. Tuy nhiên, những biểu hiện này cũng có thể do các bệnh lý khác gây ra, cần được bác sĩ thăm khám để xác định nguyên nhân.

Theo các chuyên gia y tế, nguyên nhân chính xác gây ung thư tuyến giáp ở nhiều trường hợp vẫn chưa được xác định đầy đủ. Một số yếu tố nguy cơ đã được ghi nhận gồm có tiền sử tiếp xúc với bức xạ vùng đầu, cổ; tiền sử gia đình mắc ung thư tuyến giáp và một số hội chứng di truyền. Đáng lưu ý, bất kỳ ai cũng có thể mắc bệnh, kể cả người không có yếu tố nguy cơ rõ ràng.

Người dân không nên quá lo lắng khi phát hiện nhân tuyến giáp bởi phần lớn các nhân tuyến giáp là lành tính. Tuy nhiên, cũng không nên chủ quan hoặc tự ý sử dụng thuốc, thực phẩm chức năng hay áp dụng các phương pháp điều trị chưa được kiểm chứng. Bác sĩ khuyến cáo, khi phát hiện có khối bất thường ở cổ, khàn tiếng kéo dài hoặc các biểu hiện nghi ngờ, người dân cần đến cơ sở y tế để được thăm khám và thực hiện các xét nghiệm cần thiết theo chỉ định.

Việc chẩn đoán ung thư tuyến giáp có thể bao gồm khám lâm sàng, siêu âm tuyến giáp và chọc hút tế bào bằng kim nhỏ khi có chỉ định. Tùy từng trường hợp, bác sĩ sẽ tư vấn phương pháp điều trị phù hợp như phẫu thuật, điều trị bằng iod phóng xạ đối với những trường hợp thích hợp, sử dụng thuốc hoặc theo dõi chuyên khoa. Bên cạnh đó, cần duy trì lối sống lành mạnh, ăn uống cân đối, không tự ý bổ sung iod liều cao và chủ động kiểm tra sức khỏe khi có dấu hiệu bất thường.

Những người NỐI NHỊP HỒI HƯƠNG

Ông Rchăm Y Rôk, người có uy tín ở buôn Săm, luôn gần gũi, lắng nghe những chia sẻ của người dân. *Ảnh:* L. Thành

Thông qua những cuộc trò chuyện tại gia đình, già Y Krú Ayun, người uy tín buôn Drao, kịp thời nắm bắt tâm tư, nguyện vọng của bà con. *Ảnh:* L. Thành

Lê Thành

Hơn ba năm trước, trong bữa cơm trưa, ông Rchăm Y Rôk, người có uy tín ở buôn Săm (xã Ea H'leo) bất ngờ nhận được cuộc điện thoại từ Campuchia. Đầu dây bên kia là Rchăm Y Pin, người cùng buôn đã rời quê nhiều năm trước với hy vọng đổi đời nơi đất khách.

Sau những lời hỏi thăm, Y Pin dần trải lòng về cuộc sống khốn khó. Không có giấy tờ hợp pháp, công việc bấp bênh, thu nhập ít ỏi, lại thường xuyên phải lẩn tránh lực lượng chức năng, giấc mơ đổi đời giờ chỉ còn những tháng ngày lo âu, túng quẫn. Muốn trở về nhưng Y Pin sợ bị xử lý, bà con xa lánh, nhất là không biết lấy gì sinh sống khi nương rẫy đã bỏ bê nhiều năm.

Hiểu tâm trạng ấy, ông Y Rôk kiên nhẫn lắng nghe, động viên. Ít ngày sau, Y Pin gọi lại thông báo quyết định hồi hương. Ông Y Rôk lập tức liên hệ lực lượng công an, phối hợp hướng dẫn thủ tục, hỗ trợ đón người trở về. Cuộc điện thoại giữa hai người cùng buôn đã mở ra bước ngoặt trong cuộc đời Y Pin.

Trở về buôn Săm, ông Y Pin cùng vợ là bà Nay H'Lúi bắt tay gây dựng lại cuộc sống với 2 ha đất trồng bắp, sắn. Nương rẫy bỏ bê nhiều năm phải cải tạo, sản xuất gần như bắt đầu lại từ đầu. Ngoài chăm sóc cây trồng, ông còn làm thợ nề kiếm thêm thu nhập. Nhờ sự động viên của ông Y Rôk và bà con, gia đình từng bước vượt qua khó khăn, ổn định cuộc sống. Ông Y Pin giờ còn tích cực tham gia các buổi tuyên truyền, không ngần ngại kể lại câu chuyện của mình để khuyên bà con không nghe theo lời dụ dỗ vượt biên trái phép.

Từ năm 2015, khi được bà con tín nhiệm làm người có uy tín, ông Y Rôk đã trở thành cầu nối giữa những người xa quê với chính quyền địa phương. Có người chủ động liên lạc nhờ giúp đỡ, cũng có trường hợp ông phải thông qua họ hàng, người quen tìm cách kết nối. Bằng cách ấy, ông đã góp phần vận động khoảng 15 người hồi hương. Với ông, đưa được người dân trở về mới chỉ là bước đầu; quan trọng hơn là giúp họ vượt qua mặc cảm, có niềm tin để gây dựng lại cuộc sống trên chính quê hương mình.

Còn tại buôn Đrao (xã Krông Búk), già Y Krú Ayun cũng kiên trì tìm đến từng gia đình có người thân đang ở nước ngoài để nắm bắt hoàn cảnh, tâm tư của bà con. Già Y Krú Ayun kể, như trường hợp anh Y Bhy Niê, dù có nhà cửa, đất đai nhưng vẫn nghe lời xúi giục, đưa vợ, 3 con nhỏ cùng 2 người em vợ sang Campuchia với hy vọng được định cư tại Mỹ, để lại tài sản cho con gái lớn trông nom. Biết chuyện, già Y Krú nhiều lần tìm đến nhà người con gái, động viên chị giữ liên lạc, khuyên cha mẹ trở về. Qua những lần được người thân kết nối, trò chuyện với già, nghe già Y Krú phân tích rủi ro khi sống bất hợp pháp, giải thích chính sách đối với người hồi hương, anh Y Bhy Niê cùng người thân đã quyết định trở về sau thời gian dài sống chật vật nơi đất khách.

Với kinh nghiệm 20 năm làm người uy tín, từng tham gia đoàn công tác của Quân khu 5 sang Lào và Campuchia vận động đồng bào trở về, già Y Krú đã tận mắt chứng kiến cuộc sống khó khăn của những người từng tin vào lời hứa đổi đời. Già đem những điều mắt thấy, tai nghe kể cho bà con trong buôn, vừa cảnh tỉnh những ai có ý định vượt biên nhưng cũng để bà con trong buôn hiểu cảnh ngộ của người hồi hương và đón nhận họ.

Ông Y Thắng Êban, Chủ tịch UBND xã Ea H'leo cho biết, toàn xã có 36 công dân hồi hương. Nhờ sự quan tâm, hỗ trợ của chính quyền và cộng đồng, nhiều gia đình đã từng bước ổn định cuộc sống, yên tâm lao động sản xuất, không còn ý định vượt biên trái phép.

Đâu chỉ là CỦA ĐI THAY NGƯỜI

Khải An

Bà B.T.H. (trú xã Ea Knốp) vừa trình báo công an về việc bị lừa đảo hơn 1,5 tỷ đồng. Tin lời người tự xưng là con gái đang du học tại Nhật Bản, nhờ chuyển tiền giúp bạn học đáo hạn ngân hàng, bà đã vay mượn từ nhiều người, thực hiện 4 lần chuyển khoản vào tài khoản được cung cấp qua Facebook. Đến tối cùng ngày, liên hệ trực tiếp với con gái, bà H. bàng hoàng nhận ra mình bị lừa.

Những vụ lừa đảo tương tự cũng được truyền thông phản ánh ngày càng nhiều, với số tiền bị chiếm đoạt từ vài trăm nghìn đồng đến hàng tỷ đồng. Trước những mất mát ấy, không ít người an ủi nạn nhân "Thôi thì của đi thay người". Nhưng liệu có thực chỉ là "của đi thay người".

Không thể đánh giá thiệt hại do lừa đảo chỉ bằng số tiền bị chiếm đoạt, bởi giá trị của khoản tiền ấy khác nhau trong hoàn cảnh của mỗi người. Đó có thể là tiền sinh hoạt, học phí của con, tiền thuốc cho người bệnh trong nhà, cũng có thể là vốn liếng tích cóp cả đời, tài sản phải bán đi, khoản nợ chưa biết đến khi nào mới trả hết. Mỗi đồng tiền bị chiếm đoạt đều gắn với công sức, thời gian và những dự định dang dở.

Nhưng tổn thất không dừng lại ở đó. Nạn nhân của lừa đảo có người tự trách, nghi ngờ bản thân; có người xấu hổ, không dám nhìn mặt vợ chồng, con cái, có những gia đình phát sinh mâu thuẫn, đổ vỡ vì khoản tiền bị mất. Cũng có người chọn im lặng vì sợ bị phán xét... Bởi thế, điều mất đi không chỉ là tài sản mà còn là sự bình yên trong cuộc sống. Nguy hại hơn, tội phạm lừa đảo còn làm tổn thương các mối quan hệ xã hội khi lợi dụng chính lòng tin, sự tử tế và những nhu cầu chính đáng của con người để trục lợi. Nhất là khi các đối tượng lừa đảo ngày càng biết cách khai thác những vấn đề gắn với nhu cầu thiết thân của người dân. Tháng 8/2026, Công an tỉnh triệt phá đường dây lợi dụng yếu tố tâm linh trên mạng xã hội để bán những con số may mắn, chiếm đoạt hơn 50 tỷ đồng của nạn nhân trên cả nước, trong đó có người dân Đắk Lắk.

Đắk Lắk là địa bàn có cộng đồng dân cư đa dạng về điều kiện sống, sinh kế, văn hóa và khả năng tiếp cận thông tin. Khi bị lừa bởi những đối tượng giả danh cơ quan nhà nước, người dân có thể trở nên dè chừng cả với những cuộc gọi, thông báo chính thống. Khi bị lợi dụng dưới danh nghĩa các chương trình hỗ trợ sản xuất, chính sách an sinh, họ có thể nghi ngại ngay cả khi được cán bộ cơ sở hướng dẫn tiếp cận những quyền lợi chính đáng. Lúc này, hậu quả còn là ảnh hưởng đến niềm tin của người dân đối với các mối quan hệ và hoạt động xã hội.

Với mạng lưới gần 20.000 thành viên tham gia các đội hình hỗ trợ, hơn 72.000 lượt người dân đã được tiếp cận các tiện ích số trong năm 2026. Tỉnh đặt mục tiêu phổ cập kiến thức, kỹ năng số cho người trưởng thành, trong đó có nội dung nhận diện các hình thức lừa đảo trực tuyến, là nền tảng để công tác phòng ngừa được triển khai sâu rộng hơn. Cảnh báo phải đi cùng kiến thức nhận diện và cơ chế bảo vệ hiệu quả. Điều quan trọng là mỗi người cần có sự cảnh giác dựa trên hiểu biết để tự bảo vệ mình mà không đánh mất niềm tin vào những điều tốt đẹp trong cuộc sống. Bởi suy cho cùng, đấu tranh với tội phạm lừa đảo không chỉ để bảo vệ tài sản của mỗi người, mà còn bảo vệ niềm tin để con người có thể tiếp tục kết nối, sẻ chia và sống an toàn trong cộng đồng.

• Giám đốc: ĐÀO PHẠM HOÀNG QUYÊN •Giấy phép xuất bản số 31/GP-BTTTT ngày 21/01/2022 của Bộ TT-TT • ISSN 8868
• In tại Công ty TNHH Một thành viên In Đắk Lắk • Số lượng in 1.198 tờ • Khuôn khổ 29x42cm • 12 trang • Giá 7.500 đồng